

Vlaams
Parlement

vergadering **C252**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 23 mei 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de houding van Sensoa tegenover de aanranding van Nederlandse schoolmeisjes in Technopolis Mechelen – 2144 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kind-check tegen kindermishandeling en de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het meldpunt 1712 – 2081 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verscherping van de aanpak van kindermisbruik en de kind-check – 2085 (2016-2017)	5
VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitspraken van de Gezinsbond over kinderopvangplaatsen tijdens de schoolvakanties – 2154 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over naschoolse en vakantieopvang van kinderen – 2156 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeyns aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan buitenschoolse opvang tijdens de vakantie – 2157 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeyns aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lessen die getrokken worden uit een recent geval van kindermishandeling in een Antwerpse crèche – 2195 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuiszorg in Brussel – 2197 (2016-2017)	25
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de optimalisering van de kraamzorg – 2098 (2016-2017)	28

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de houding van Sensoa tegenover de aanranding van Nederlandse schoolmeisjes in Technopolis Mechelen
– 2144 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Een tweetal weken geleden werden in Technopolis Mechelen zestien Nederlandse schoolmeisjes seksueel lastiggevallen door vier eveneens minderjarige Vlaamse leerlingen. De getuigen spreken over agressieve ongewenste intimiteiten, tot op de damestoiletten toe.

De reactie van een woordvoerder van Sensoa, het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid, aan VTM-Nieuws trok de aandacht. Hij verklaarde het volgende: "Als jongeren beginnen te experimenteren met relaties en seksualiteit, weten ze nog niet waar de grenzen liggen. Ook 'toestemming' is voor hen een relatief concept. Dus dan gebeurt het wel eens dat jongeren over de grenzen gaan, zonder dat ze het zelf beseffen. Dat is uiteraard een jammerlijke zaak. Het is belangrijk om in zo'n gevallen op een goede manier te reageren. De beste manier is om met die jongeren in gesprek te gaan. (...) Gepast reageren, is dan ook beter dan een strafrechtelijke vervolging."

De manier waarop een centrum dat als autoriteit geldt in deze materie, manifest seksueel misbruik schijnt te vergoelijken en relativiseren, roept vragen op. Jongeren van 14 die in groep zestien meisjes betasten tegen hun wil, tot in de damestoiletten toe, wordt voorgesteld als 'experimenteren met relaties', zonder dat men zou beseffen dat er een grens wordt overschreden.

U weet wellicht dat in Mechelen eind vorig jaar een actieplan seksuele intimidatie werd gelanceerd. Belangrijk onderdeel daarvan is een lik-op-stukbeleid, waarbij ook minderjarige daders meteen worden gesanctioneerd. Er is nultolerantie voor elke vorm van intimidatie of misbruik. De verklaringen van Sensoa gaan daar lijnrecht tegenin.

Sensoa is voor drie kwart van zijn financiering afhankelijk van de Vlaamse overheid. In ruil daarvoor dient het centrum als officiële partnerorganisatie onder meer te helpen om 'seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen'.

Minister, hoe staat u tegenover de uitspraken van Sensoa over de kwestie Technopolis? In hoeverre stroken die met de visie van de Vlaamse Regering ter zake? Bent u van mening dat een dergelijke houding strookt met de opdracht die Sensoa krijgt van de Vlaamse Regering om seksueel grensoverschrijdend gedrag te verhinderen, onder meer bij jongeren? Zo nee, plant u een initiatief?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb begrepen dat Sensoa zich ondertussen geëxcuseerd heeft, publiek en persoonlijk bij u als vraagsteller. Toch hou ik eraan om uw vragen te beantwoorden.

De uitspraken van de woordvoerder van Sensoa zijn in dezen niet correct geciteerd en vervolgens gemonteerd en uitgezonden na het verslag over de gebeurtenissen in Mechelen, en dat heeft tot verkeerde interpretaties geleid. Ik licht de feiten kort toe.

Naar aanleiding van een incident rond seksueel grensoverschrijdend gedrag op woensdag 10 mei 2017 in Technopolis, werd ook Sensoa gecontacteerd door het

VTM-nieuws. Sensoa gaf daarbij meer bepaald antwoord op de vraag of dergelijke incidenten vaker voorkomen in scholen en hoe dat komt. Een aantal scholen worden hier inderdaad mee geconfronteerd. Een van de redenen daarvoor is dat jongeren aan het begin van hun seksuele carrière staan, en daarbij soms gedrag stellen dat de grenzen van anderen niet respecteert. Het is belangrijk om die feiten ernstig te nemen en hen daarop te wijzen, zodat zij zich bewust zijn van de impact van hun gedrag, en vooral ook om te vermijden dat zij dat in de toekomst herhalen.

Doordat deze reactie net na het verslag van de gebeurtenissen in Mechelen kwam en de vraag niet werd uitgezonden, leek het alsof de reactie van Sensoa rechtstreeks betrekking had op de gebeurtenissen in Technopolis. Dat was niet het geval. Daardoor werd de indruk gewekt dat Sensoa de gebeurtenissen zou 'vergoelijken'. In de dagen daarop ontving Sensoa een tiental klachten via de website, die allen onmiddellijk individueel werden beantwoord.

Op vrijdagochtend 12 mei stelde Sensoa vast dat u als eerste schepen en Vlaams volksvertegenwoordiger de avond voordien een persbericht had verspreid met kritische bedenkingen over de uitspraken van Sensoa en waarin u een interventie aankondigde. Sensoa heeft daarop zelf het initiatief genomen om op vrijdag 12 mei ook via een persbericht te reageren, wat opgepikt werd door enkele kranten. Sensoa heeft u vervolgens onmiddellijk persoonlijk via mail gecontacteerd met de boodschap dat ze iets wilden rechtzetten, en zo hebt u ook het persbericht toegestuurd gekregen. Aangezien u uw parlementaire vraag op hetzelfde moment ingediend hebt als uw persbericht, heeft de snelle reactie van Sensoa op deze vraag geen invloed gehad.

Om volledig te zijn, wijs ik er nog op dat de woordvoerder van Sensoa niet helemaal correct wordt geciteerd. Hij zegt niet dat toestemming "een relatief concept is", maar dat "toestemming een relatief abstract concept is", een belangrijke nuance. En ook "dat een gepaste reactie nodig is eerder dan strafrechtelijke vervolging", wat ook iets anders is dan "beter dan een strafrechtelijke vervolging".

De uitspraken en de houding van Sensoa om dit publiek en ten aanzien van u persoonlijk recht te zetten getuigen wat mij betreft van inhoudelijke kwaliteit van geleverd werk, van empathische en wetenschappelijk gefundeerde manier van reageren op gebeurtenissen in de samenleving en van professionele omgang met de media en met vragen vanuit de bevolking. Ik plan dan ook geen andere initiatieven dan het gewoon verder goed samenwerken met deze organisatie. Ik ga ervan uit, en ik meen dat uit uw reactie te mogen begrijpen, dat met de excuses en de rechtzetting het ontstane misverstand met Sensoa is gecorrigeerd.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister, ik beaam dat ik die excuses ontvangen heb, weliswaar na mijn vraag, en misschien ingegeven door de ophef die was ontstaan, maar ik heb aan Sensoa toen laten weten dat ik het groots vond van hen, dat ik dat echt wel op prijs stelde. Ik liet hen weten dat ik vond dat het hen paste als organisatie die werkt rond deze problematiek en grotendeels wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap. Een alert optreden heb ik zeker op prijs gesteld. Ik heb dat ook in de lokale pers meegedeeld.

Ik hoop dat in de toekomst dergelijke incidenten niet meer zullen gebeuren, zodat, zoals u zegt, geen verdere initiatieven nodig zullen zijn. Daarmee is, wat mij betreft, dat incident gesloten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kind-check tegen kindermishandeling en de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het meldpunt 1712

– 2081 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verscherping van de aanpak van kindermisbruik en de kind-check

– 2085 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Peter Persyn

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Niet elk geval van misbruik en verwaarlozing wordt gemeld. Dat weten we allemaal. Om de opmerkzaamheid van professionelen te verhogen, minister, werkt u momenteel aan de kind-check. Deze omvat een geheel van afspraken en stappen die een professional kan zetten, vertaald in praktische instrumenten zoals: vragenlijsten over het ouderlijk functioneren en over de veiligheid van kinderen, een poster met de verschillende stappen, online ondersteuning.

Naast de kind-check is de hulplijn 1712 een belangrijk instrument in de strijd tegen kindermishandeling. Momenteel loopt er een evaluatie met het oog op een versterking van het meldpunt. Zo streeft men naar een verhoging van de toegankelijkheid voor de verschillende doelgroepen en naar een goede bereikbaarheid via telefoon en chatfunctie. In de resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het omgaan met geweld in het algemeen, goedgekeurd op 2 april 2014, werden aanbevelingen gedaan met betrekking tot de toegankelijkheid van het meldpunt 1712. De mogelijkheid om geweld of misbruik te melden bij het meldpunt 1712 moet het voorwerp uitmaken van permanente campagnes. Om de aangiftebereidheid te verhogen moet het meldpunt 1712 ook de mogelijkheid creëren om face-to-facecontacten aan te bieden. De mogelijkheid tot rechtstreekse doorverwijzing door het meldpunt 1712 naar bijvoorbeeld de politie moet worden gecreëerd, zodat men slechts eenmaal zijn verhaal hoeft te doen, enkel op uitdrukkelijke vraag van het slachtoffer. Het meldpunt 1712 moet volledig toegankelijk zijn voor slachtoffers met of zonder beperking. Daarnaast vroegen we ook de mogelijkheden tot melding bij 1712 uit te breiden, onder meer via een uitbreiding van de uren van beschikbaarheid en door meldingen via mail en chat mogelijk te maken.

Minister, volgens uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 8 maart 2017 blijkt uit een analyse van de belpatronen van vier maanden, van eind 2016 tot begin 2017, dat er tweeduizend oproepen naar de hulplijn 1712 waren buiten de openingsuren van 9 tot 17 uur. Grondigere analyses van deze cijfers zijn dan ook aangekondigd en momenteel in uitvoering.

1712 kwam ook vorige week ter sprake in deze commissie. Mijn vraag was toen al ingediend. Het is dan ook een goed moment om er even verder op in te gaan.

Kunt u meer toelichting geven over de uitwerking van de kind-check? Hoe zal het traject met betrekking tot de implementatie van de kind-check verlopen? Wat is het tijdsplan ter zake? Zal er worden gewerkt met een pilootregio of een pilootsector, en hoe zal die worden bepaald? Hoe zal de evaluatie nadien verlopen?

Wanneer worden de definitieve resultaten van de inspectieronde met betrekking tot 1712 verwacht? Kunt u al meer informatie geven met betrekking tot de uitbreiding van de bereikbaarheid van 1712?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, we hebben het in deze commissie en ook in de plenaire vergadering al enkele keren gehad over het zogenaamde 'dark number': het zwarte getal van kindermisbruik en kindermishandeling dat we niet op de radar krijgen en waarvan we dus ook niet weten hoe groot het is, omdat het gewoon niet gemeld wordt. U hebt gezegd dat u binnenkort start met de zogenaamde kind-check, een set van afspraken en stappen, opdat zorgprofessionals weten wat ze moeten doen wanneer ze een bepaalde indicatie zien die op kindermisbruik of kinderverwaarlozing kan duiden. U trekt daarvoor een budget uit van 150.000 euro, en u plant daarvoor praktische en online ondersteuning voor zorgprofessionals. Daarnaast loopt ook de evaluatie van de hulplijn 1712. Die is hier al aan bod gekomen. Op basis van die resultaten zou u in de toekomst initiatieven nemen om zowel de bereikbaarheid als de bekendheid van die hulplijn te vergroten. De Vlaamse Regering heeft ook de versterking van de vertrouwenscentra Kindermishandeling goedgekeurd en in een extra budget van 500.000 euro voorzien.

Minister, wat is de uitrol en de timing van de kind-check, zoals u die beschreven hebt? Kunt u een exhaustief overzicht geven van alle maatregelen die met die uitrol gepaard gaan?

Mijn tweede vraag gaat over de conclusies en de evaluatie van het meldpunt 1712. Welke werkpunten zijn er? Hoe gaat u er in de toekomst voor zorgen dat het meldpunt bereikbaarder en bekender is?

Waar gaat de 500.000 euro naartoe waarin extra is voorzien voor de vertrouwenscentra Kindermishandeling?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, gezien de overlapping en de complementariteit van de vragen zal ik ze gezamenlijk beantwoorden, opgedeeld volgens de verschillende instrumenten die bevraagd worden: de uitwerking en de implementatie van de kind-check, de evaluatie van de hulplijn 1712, de versterking van de vertrouwenscentra Kindermishandeling.

Tijdens de conferentie 'De toekomst is jong' van vorig jaar is duidelijk gesteld dat het omgaan met verontrusting een gedeelde zorg is voor iedereen, dus ook voor professionals die niet rechtstreeks het kind waarover verontrusting zou kunnen bestaan als cliënt hebben, bijvoorbeeld als de eigenlijke hulpvraag enkel betrekking heeft op één of op beide ouders.

Bij zorgen over een volwassen cliënt of patiënt is het de bedoeling om na te gaan of hij of zij de zorg heeft voor minderjarige kinderen en of die veilig kunnen opgroeien. De problemen van de cliënt of patiënt kunnen de opvoeding namelijk negatief beïnvloeden en leiden tot schadelijke gevolgen voor de kinderen. De kind-check is dus een handvat ter ondersteuning voor professionals die niet rechtstreeks met kinderen werken waarover de mogelijke verontrusting gaat, maar met de ouders of nabije zorgfiguren, bijvoorbeeld: hulpverleners in de geestelijke gezondheidszorg, medewerkers van justitie en politie, sociaal werkers, spoed- en huisartsen enzovoort. Die ondersteuning is nodig omdat het vaak een complexe aangelegenheid is. Omgaan met verontrusting gaat hand in hand met handelen in onzekerheid. Daarom is ondersteuning van hulpverleners op dat vlak altijd noodzakelijk.

We moeten inzetten op verschillende sporen. Er is de beschikbaarheid van informatie en resultaten van wetenschappelijk onderzoek, bijvoorbeeld via steunpunten, en het ter beschikking stellen via daaraan gekoppelde initiatieven als kennisplein. Er zijn de regelgevende initiatieven, bijvoorbeeld de federale regelgeving rond het beroepsgeheim: artikel 458 bis, het spreekrecht bij gevaar voor kwetsbare personen,

en het ontwerp van artikel 458 ter met betrekking tot de ketenaanpak. Er is het inzetten op praktijkontwikkeling en verhogen van competenties van individuele praktijkwerkers, maar ook het beleid van organisaties. En ten slotte kan het aanbieden van specifieke instrumenten, naast de bovengenoemde punten, ook een extra ondersteuning bieden, waardoor er in het hulpverlenend optreden ook een bepaalde systematiek gehanteerd wordt.

Daarom heeft de conferentie het voorbeeld uit Nederland naar voren geschoven, namelijk het werken met de zogenaamde 'kind-check'. Die benadering is in Nederland onderbouwd met onderzoek, zorgvuldig uitgewerkt voor diverse sectoren en opgenomen in de regelgeving. Momenteel gaat men daarmee ook in andere Europese landen, zoals Noorwegen, Zwitserland, IJsland en Zweden, aan de slag. De reden waarom de kind-check zich richt op de volwassenhulpverlening, maar ook de spoeddiensten, justitie en politie en dergelijke meer, is dat uit onderzoek geweten is dat de ouder- of gezinsproblematieken een impact kunnen hebben op de veiligheid van kinderen, zodat van bij de start aandacht wordt besteed aan het kindperspectief, wat de impact van de 'ouderproblematiek' kan zijn en of de kinderen veilig zijn. Het gaat om veiligheid in de brede zin van het woord: fysieke veiligheid, welzijn, ontwikkeling en gezondheid.

De kind-check is dus veeleer een soort handelingsprotocol, een geheel van afspraken over stappen die moeten worden gezet, die ten eerste een extra alertheid installeert ten aanzien van kinderen en de relatie ouder-kind, en ten tweede professionals ondersteunt bij hun handelen in onzekere en vaak complexe situaties van verontrusting en kindermishandeling. De kind-check moet er dus vooral toe leiden dat professionals het gesprek aangaan met hun cliënten vanuit hun hulpverlenende houding en samen tot oplossingen komen. Het primaire doel is de juiste hulp organiseren. Slechts in een aantal gevallen zal dat leiden tot een melding bij een andere instantie, zoals een gemandateerde voorziening, de politie of het parket.

De contouren voor een Vlaamse implementatie van de kind-check worden momenteel bepaald in samenspraak met het Steunpunt WVG en het werkveld, zodat nog in 2017 kan worden gestart. Er zal in eerste instantie een concrete doorvertaling voor de sector geestelijke gezondheidszorg (GGZ) zijn. De filosofie en het handelingsprotocol van de kind-check bieden daarbij sterke troeven voor deze sector bij het inzetten op preventie en detecteren van verontrusting en het centraal stellen van het kindperspectief en relatieperspectief tussen de ouder en het kind. Het ligt daarbij voor de hand dat de concrete uitwerking en toepassing vorm moeten krijgen vanuit een Vlaamse context, met uitdrukkelijke aandacht voor integrale jeugdhulp en de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en kindermishandeling.

Er zal worden aangesloten bij het concrete hulpverleningsaanbod in de diverse settings van de geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zal ook rekening worden gehouden met de bestaande netwerken en recente evoluties binnen de GGZ, onder andere lopende acties rond vroegdetectie en -interventie, de reorganisatie van de eerstelijnszorg in Vlaanderen, werken met kinderen van ouders met een psychische kwetsbaarheid, de BelRAI-screener (Resident Assessment Instrument) en dergelijke meer.

Voor de implementatie is een aantal deelfasen voorzien, die worden opgevolgd door een ruime stuurgroep met vertegenwoordiging vanuit wetenschap, Vlaamse overheid, werkveld en gebruikers. Voor het geheel wordt 150.000 euro uitgetrokken. In een eerste fase moet tot een Vlaamse onderbouwing en basisversie worden gekomen. Dat zal vervolgens worden vertaald naar de diverse sectoren binnen de geestelijke gezondheidszorg en er zal worden geconcretiseerd hoe dit het best wordt geïmplementeerd en gemonitord. Daarin zal het Steunpunt WVG een trekkende rol spelen. Zij zullen concreet nagaan welke bijsturing nog nodig is om een Vlaamse basisversie van de kind-check te realiseren, uit welke uitgewerkte tools dat moet bestaan en hoe de uitrol er precies moet uitzien. Er worden

daarvoor tien maanden uitgetrokken, waarin de aansluiting bij de Vlaamse realiteit en betrokkenheid van het werkveld erg belangrijke aspecten zijn.

In een tweede fase moeten de tools worden ontwikkeld. Er wordt reeds in ruimte voorzien voor de ontwikkeling van een website met concrete producten en ruimte voor affiches en folders. Zodra de materialen ontwikkeld zijn, zal in een derde fase de uitrol per sector gebeuren. Dat impliceert een aantal opdrachten: een infocampagne, vormingsmomenten, nodig om de kind-check toe te passen, reflectiemomenten, monitoring en evaluatie. Voor de uitvoering van fase twee en drie worden de gesprekken momenteel opgestart. We kijken voor een trekkende rol in de eerste plaats naar de vertrouwenscentra kindermishandeling, die over een bijzondere expertise en voorkennis beschikken inzake verontrusting en kindermishandeling. De vertrouwenscentra hebben als kernopdracht de sensibilisering van de samenleving voor de problematiek van kindermishandeling, alsook de inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning van de diverse partners in het werken met verontrusting en kindermishandeling. Dat zijn belangrijke troeven voor de ontwikkeling, implementatie en verdere opvolging, en verspreiding van de kind-check in verscheidene sectoren. Er wordt ook nagegaan hoe de ervaring en expertise vanuit Nederland kan worden ingebracht, en hoe kan worden ingehaakt op een lopend Europees onderzoek rond de kind-check.

Ik wil het ook nog hebben over de hulplijn 1712 en over de vragen over geweld. Begin mei 2017 zijn de inspecties afgerond. We verwachten de definitieve verslagen van deze inspecties tegen het einde van mei 2017. We moeten daarbij rekening houden met de termijn van de tegensprekelijkheid. Kort nadien zal de stuurgroep 1712 de bevindingen van de inspecties bespreken. Daarbij zal tevens het verdere plan van aanpak worden opgesteld. De vraag of en op welke wijze de bereikbaarheid van 1712 moet worden aangepast of uitgebreid, krijgt een prominente plaats in het verbetertraject.

Wat de verhoging van de bekendheid van 1712 betreft, wil ik aanstippen dat dit een continu proces is. Dit vraagt een constante alertheid om op de actualiteit in te pikken. Indien het aangewezen is, moet de verbinding met 1712 worden gemaakt. We investeren jaarlijks in een algemene campagne om de naambekendheid van 1712 te vergroten. Sinds vorig jaar zetten we tevens kleinschalige acties op ten aanzien van specifieke doelgroepen, zoals kinderen, jongeren, sociaal-culturele verenigingen enzovoort. Ook dit gebeurt met de bedoeling 1712 bij die specifieke groepen bekender te maken.

Wat de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's) betreft, heeft de minister-raad op 5 mei 2017 beslist te voorzien in een facultatieve subsidie van 500.000 euro. Dit is al voor de tweede maal dat de VK's bijkomende middelen ontvangen. Ook in 2016 zijn dergelijke investeringen gedaan.

Met die middelen beoog ik een belangrijke versterking van de teams. Doorheen de jaren is dit steeds noodzakelijker gebleken ten gevolge van de evoluties in de jeugdhulp en van de verzwaring van de opdracht. Als gemandateerde voorzieningen hebben de VK's er met het decreet betreffende de integrale jeugdhulp een opdracht bij gekregen. Die opdracht heeft betrekking op situaties waarin hulp maatschappelijk noodzakelijk kan zijn. De zogenaamde MaNo-dossiers (maatschappelijke noodzaak) vergen een grondig onderzoek en een degelijke opvolging. Het is vaak wenselijk meer mensen op een dossier te zetten. Bovendien worden de VK's steeds meer aangesproken op hun expertise inzake kindermishandeling. De ervaring leert dat steeds zwaardere dossiers bij hen terechtkomen.

De middelen gaan naar de versterking van de teams. Dit betekent dat er geen aparte middelenpot is. De VK's worden gesubsidieerd met een enveloppe waarmee ze zelf optimaal aan de slag gaan. Tegelijkertijd met deze versterking van

de subsidies werken we overigens aan een volledig hernieuwd erkennings- en subsidiebesluit dat de diverse opdrachten en activiteiten van de VK's in een helder en vernieuwd kader moet samenbrengen. Ik zal proberen dit nog rond de zomer voor een eerste beslissing aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil eerst ingaan op de kind-check. Ik denk dat we allemaal de bekommernis delen. Indien de hulpverlening wordt geconfronteerd met een bepaald gezin of een ouder, is de vraag wat met de kinderen zal gebeuren en hoe we de veiligheid van de kinderen in de brede zin kunnen garanderen. Ik vind het dan ook absoluut positief dat de professionele hulpverleners die met iemand of met een gezin aan de slag zijn door middel van de kind-check een beeld kunnen krijgen van de situatie van het kind dat in die omgeving moet opgroeien. Ze kunnen zich afvragen of het veilig is of dat ze het nodig achten een bepaalde melding te doen.

Ik verwijs in dit verband naar de gedachtewisseling en naar de toelichting bij het rapport die we hier een tijd geleden hebben gekregen. Professor Van Puyenbroeck heeft het toen over de gezinsdrama's gehad. Als ik het me goed herinner, heeft hij specifiek naar de geestelijke gezondheidszorg verwezen. In verschillende sectoren wordt soms gefocust op een bepaalde persoon met een bepaalde problematiek. Daarbij is er misschien te weinig aandacht voor de invloed die dit heeft op de kinderen die in een bepaalde omgeving moeten opgroeien.

We vinden dat alleszins heel positief. U hebt het traject geschetst. Ik heb vernomen dat dit zal beginnen in de sector van de geestelijke gezondheidszorg. De eerste fase zal tien maanden duren. Dan volgt een tweede fase en een derde fase, die een uitrol per sector inhoudt. De VK's zullen een trekkende rol vervullen. Nadien is ook nog in een evaluatie voorzien. Hoe zal dat gebeuren?

Wat 1712 betreft, is de inspectieronde pas afgelopen. De resultaten zullen er zeer binnenkort zijn. Ik hoop dat we kunnen zorgen voor een betere toegankelijkheid van 1712. Ik blik even terug op de enkele jaren tijdens welke 1712 al werkzaam is. Dit is zeer goed bekend. Ze krijgen heel wat meldingen. We weten natuurlijk dat een aantal meldingen nog niet plaatsvinden.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag heb ik gelezen dat er op vier maanden tijd niet minder dan tweeduizend oproepen buiten de bereikbaarheidsuren zijn geweest. Dit wekt toch een zekere onrust. Ik kan dit natuurlijk enigszins relativiseren. We weten niet tot welke melding die mensen wilden overgaan. We weten niet of ze nadien opnieuw contact hebben opgenomen en we weten niet of ze mogelijk toch elders terecht konden. We moeten alleszins mensen die een melding van geweld of misbruik willen doen, de kans bieden. Het maakt niet uit vanuit welke positie ze dit doen, als derden of als slachtoffers. In die zin denk ik dat de cijfers die we hier hebben gehoord, uitwijzen dat het een goede zaak zou zijn te proberen de bereikbaarheid van 1712 te vergroten.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik heb nog vijf puntjes die ik ter sprake wil brengen.

Eerst en vooral vind ik het een goede zaak dat binnen de geestelijke gezondheidszorg wordt gestart met de uitrol van de kind-check.

Ik hoor verhalen van mensen die in de integrale jeugdhulp werken. Zij zeggen: 'Vaak is het zo dat een ouder in behandeling gaat in de geestelijke gezondheidszorg, maar er wordt nooit de reflex gemaakt naar wat er dan met de kinderen

gebeurt.’ Dat we proberen die professionals te stimuleren om die reflex wél te hebben, vind ik alleszins een goede stap. Die focus op de kinderen is goed.

Ten tweede, we hebben allemaal natuurlijk het recente voorval van de crèche in Antwerpen in ons achterhoofd, wanneer we hier over de kind-check praten. Minister, u zegt dat het nog een tijdje zal duren vooraleer we het volledig hebben uitgerold. Als ik me niet vergis, hebt u het over maart 2018 voor fase één. Dan zouden de instrumenten worden ontwikkeld en dan volgt de uitrol. Als ik het goed heb – misschien kunt u die timing straks zelf bijstellen –, is het dan toch al eind volgend jaar. Minister, zal dit ook van toepassing zijn op kinderverzorgers in crèches? En zou dit er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat we sneller alert zijn in bepaalde situaties zoals we die recent hebben meegemaakt? En kunnen we niet sneller gaan dan eind volgend jaar om dit effectief uit te rollen?

Ten derde heb ik een vraag over die gedeelde zorg. Ik heb altijd schrik als ik hoor dat er heel veel professionals bezig zijn rond één bepaalde casus, dat iedereen wel bevoegd is, maar niemand verantwoordelijk. Is het in het handelingsprotocol dat u in de toekomst zult hanteren heel duidelijk wie wanneer zal moeten aannemen? U zegt dat het in de eerste plaats de bedoeling is om de ouders bijvoorbeeld te stimuleren om hun gedrag te wijzigen. Maar zullen wij in die kind-check ook een heel duidelijke aanduiding hebben wanneer iemand naar het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK) moet gaan en wanneer iemand een aanmelding moet doen? Wij hebben hier al veel gedebatteerd over die gedeelde verantwoordelijkheid en dat het toch vaak heel fout loopt.

Ten vierde heb ik een vraag over voorbeelden uit andere landen. De kind-check is al van toepassing in andere landen. Er is Europees onderzoek. Kunt u iets vertellen over bepaalde valkuilen die daar zijn opgedoken en waarvan wij nu misschien kunnen gebruikmaken om die te vermijden wanneer we die kind-check ook in Vlaanderen implementeren?

Minister, ten slotte heb ik een vraag over de vertrouwenscentra kindermishandeling. Er komt een half miljoen euro bij. Dat is heel goed, het is bijzonder positief. U spreekt over een versterking van de teams. Maar kunt u ook vertellen hoeveel extra personeelsleden er zullen werken binnen de vertrouwenscentra kindermishandeling op basis van die extra subsidiëring?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is alleszins een zeer goede zaak dat die kind-check er is en dat er een ondersteuning komt van professionals om die verontusting beter op te merken. Mijn vraag gaat specifiek over mensen uit de eerste lijn. Zo is er de huisarts die vaak als eerste in contact komt, die ook de situatie thuis, op huisbezoek ziet, en dan vaak verontrust is. Natuurlijk kan die nu meer worden bijgestaan door die kind-check. Maar wat zeker belangrijk en vaak ook een beperking is, is het beroepsgeheim. Ik weet dat dat op federale niveau zit. Maar ik denk dat dat vaak een zeer belangrijk obstakel is om iets te doen met die verontrusting. Minister, zal binnen dat handelingsprotocol ook worden opgenomen dat, als een huisarts een verontrusting ziet, hij specifiek richtlijnen heeft van ‘naar die persoon moet ik doorverwijzen en dan ben ik ook echt zeker dat daarmee zal worden voortgegaan’?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega’s, deze kind-check is een uitvoering van de aanbevelingen van de conferentie die inderdaad gehouden is, maar past natuurlijk ook in de uitvoering van de aanbevelingen van het rapport dat Hubert Van Puyenbroeck gemaakt heeft over de gezinsdrama’s in Vlaanderen. En het past ook in de observatie van de heer Parys dat met name in de geestelijke

gezondheidszorg ouders in therapie zijn en dat niet altijd – dat blijkt toch uit een aantal gevallen – de relatie wordt gelegd naar de situatie van de kinderen.

In die zin moet u dit wel beschouwen als het concretiseren van dingen die op een aantal plaatsen in teksten werden aangekondigd. Het past in het plan om geleidelijk aan de idee 'één gezin, één plan' concreet te maken. De observatie van de heer Parys is natuurlijk correct: je kunt met velen betrokken zijn in de hulpverlening in een complexe situatie, maar als dat ertoe leidt dat niemand nog initiatief neemt, dan is dat eigenlijk ook niet wat we willen. In die zin past het er natuurlijk wel in om te proberen duidelijk te maken dat, ook als je de hulpverlener bent van de volwassene, van de ouder, dat niet betekent dat je je niet moet interesseren in de situatie van de kinderen die opgroeien in dat gezin.

Mijnheer Parys, in die zin is uw verwijzing naar de situatie in de kinderopvang volgens mij niet helemaal juist te plaatsen. In de kinderopvang gaat het over de vraag hoe we de kwaliteit kunnen bewaken. De vraag is: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de zorgverleners die betrokken zijn op de ouders toch ook systematisch aandacht hebben voor het peilen naar de situatie en de veiligheid van de kinderen? Dat is de bedoeling. Dat zijn zorgverstrekkers.

We hebben ervoor gekozen om te beginnen met de geestelijke gezondheidszorg, waar er een therapeutische relatie is met één van de ouders of met beide ouders. De ervaring in Nederland is dat je moet proberen ze te ondersteunen en een soort van systematiek moet suggereren om te kijken of er mogelijk ook vragen moeten worden gesteld rond de veiligheid van de kinderen. In die zin heeft mevrouw Saeys ook gelijk: we hebben het nu over geestelijke gezondheidszorg, maar morgen komen ook de huisartsen en de hulpverleners in de eerste lijn aan bod, want zij zullen natuurlijk ook worden gevat door de vraag of ze kunnen gebruikmaken van het handelingsprotocol en het uitgewerkte concept van de kind-check.

Wij gaan de ervaringen uit Nederland uiteraard ook beluisteren. Er is gepland, en ik vermoed dat die afspraak is gemaakt, dat de Nederlandse projectleider naar Vlaanderen zal komen, zodat kan worden geluisterd naar wat de mogelijke do's-and-don'ts zijn in dit verhaal. U kunt echter, neem ik aan, wel vermoeden wat de mogelijke risico's zijn. Als je iets checkt, dan moet je dat altijd in zijn context zien, en voldoende in de concrete situatie. Je kunt dat niet herleiden tot een soort afvinken van een lijst. Dat is natuurlijk altijd het risico met zoiets. Ik heb de Nederlandse experts niet gezien of gehoord, maar ik kan vermoeden dat een ander risico dat er altijd is, is dat je begint te overdiagnosticeren, dat je geen risico wilt nemen en dus altijd bijvoorbeeld een beroep doet op een VK als je denkt dat dat nodig is. Dat zijn natuurlijk de spanningsvelden waarin de hulpverleners zich elke dag wel voor een stuk bevinden. We gaan dus zeker de Nederlandse ervaringen beluisteren en bestuderen.

Mijnheer Parys, u weet dat we ook al een familieplatform financieren. Wat dus de situatie betreft van de kinderen met ouders die zorg vinden in de geestelijke gezondheidszorg, en de positie van families ten opzichte van de voorzieningen enzovoort, denk ik dat we er toch al voor hebben gezorgd dat die families ook een stem krijgen in de dialoog met de zorgaanbieders. We hebben daar in de vorige legislatuur toch ook al eens een keer stevig op ingezet. Wat het aantal personeelsleden betreft dat we met dat bedrag aanwerven, daarvoor moeten we een hulplijn inroepen. Ik heb wel al gezegd dat het al het tweede stuk is. Eigenlijk spreken we over een bedrag van bijna 1 miljoen euro. We hebben natuurlijk aan de VK's gezegd dat we willen dat dat zo veel mogelijk of exclusief naar aanbod en hulpverlening gaat, en niet naar ondersteunende structuren. Dat is ook de reden waarom we, oneerbiedig gezegd, de wortel van de bijkomende middelen hebben gebruikt, om hen ertoe aan te zetten om een centrale koepel te ontwikkelen, zodat ze proberen alles qua ICT, standaarden en protocollen zo veel mogelijk

samen te ontwikkelen en ze niet altijd opnieuw het warm water uitvinden. Natuurlijk hadden ze al een heel stuk van die weg afgelegd. Men zegt me dat men met dat half miljoen euro een achttal vte's heeft aangeworven.

Over dat beroepsgeheim moeten er nog twee zaken worden gezegd. Het huidige artikel 458 bis van het Strafwetboek laat natuurlijk toe dat een zorgverstreker die wordt geconfronteerd met een kind in gevaar, gebruikmaakt van het spreekrecht. Ik neem aan dat er in dat handelingsprotocol ook voldoende zal worden gewezen op de wettelijke basissen en de contouren daarvan. Artikel 458 ter, dat in bespreking is in de Kamer, gaat eigenlijk over de mogelijkheid van gegevensdeling in casusoverleg, in casuscoördinatie. Dat gaat eigenlijk over ketenaanpak, waarbij er tussen politie, justitie en hulpverleners ook een aantal afspraken moeten kunnen worden gemaakt. In het handelingsprotocol wordt dus gewezen op vragen en methoden om toch te peilen naar het risico dat een kind in gevaar is. Ik neem aan dat er ook al op basis van het huidige artikel 458 bis de mogelijkheid bestaat om ontheven te zijn van het beroepsgeheim en het recht te hebben om te spreken in geval van gevaar bij kwetsbare kinderen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, ik hoop dat via de kind-check die nu wordt uitgewerkt, hulpverleners toch nog meer dan vroeger alert kunnen worden voor de positie van kinderen in situaties waarbij ze aan een van de ouders of aan beide ouders hulp verlenen, zodat kwetsbare kinderen mogelijk ook sneller kunnen worden geholpen. Minister, het stemt me alleszins tevreden dat u zegt dat het gaat om veiligheid in heel ruime zin. We weten immers allemaal ook wel dat bijvoorbeeld kinderen die opgroeien in een gezin met een papa of mama met psychiatrische problemen, eigenlijk ook veel meer risico lopen om zelf dergelijke problemen te krijgen. Het is dus niet alleen van belang om de fysieke veiligheid van kinderen te garanderen en daar alert voor te zijn. Men moet algemeen bekijken waar er eventueel ook hulpverlening nodig is, waar er eventueel preventief een aantal zaken moeten worden gedaan om die kinderen in hun opgroeien te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, het is een goed initiatief, dat we uiteraard steunen, maar ik zou u toch willen aanraden om misschien iets sneller dan tegen eind volgend jaar tot die kind-check te komen. Elk kind dat we kunnen redden van verwaarlozing of van misbruik, is dat immers waard. Als we dan al goede voorbeelden hebben in het buitenland, dan moeten we er in Vlaanderen misschien geen tien maanden over doen om de eerste studie daarover af te ronden. Ik vraag u dus om toch sneller te gaan.

Ik heb ook begrepen dat u zegt dat dit niet echt van toepassing is op crèches, maar in de eerste plaats op de ouders die rond een kind staan en dat kind ook verzorgen. Als er echter andere zorgverleners zijn die sommige taken van de ouders overnemen, zoals bijvoorbeeld in een crèche, dan denk ik dat zo'n instrument daarvoor ook nuttig kan zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitspraken van de Gezinsbond over kinderopvangplaatsen tijdens de schoolvakanties – 2154 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over naschoolse en vakantieopvang van kinderen – 2156 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan buitenschoolse opvang tijdens de vakantie – 2157 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, de Gezinsbond heeft op 15 mei jongstleden de resultaten bekendgemaakt van een onderzoek dat de bond zelf heeft gevoerd bij een aantal Vlaamse en Brusselse ouders, ongeveer 1400. Spijtig genoeg heb ik uit het onderzoek niet kunnen afleiden waar die gezinnen zich situeren. Ik denk dat dat ook wel van belang is, maar ik ga verder op de problemen die de Gezinsbond opsomt. Ze vragen in het kader van het onderzoek onder meer meer opvangplaatsen voor kinderen van alle leeftijden, die betaalbaar zijn en met meer gezinsvriendelijke openingsuren.

Het blijkt dat bijna alle gezinnen, 94 procent, aangaven dat ze in vakantieperiodes op zoek moeten naar geschikte opvang voor de kinderen. Dat gaat nogal gepaard met wat stress, want veel van die gezinnen blijken niet onmiddellijk een dergelijke opvang plaats te vinden. Nog moeilijker wordt het wanneer ze meerdere kinderen hebben en ze van de ene plaats naar de andere moeten rijden om hun kind ergens te kunnen thuisbrengen.

Daarnaast heeft het onderzoek ook uitgewezen dat vooral vakantiekampen populair zijn. Bijna zeven op de tien ouders schrijven hun kind of kinderen in voor minstens één kamp zonder overnachting, 30 procent kiest voor een kamp met overnachting. Minder dan één op de vier ouders is tevreden over de opvang. Ze zijn vooral gefrustreerd over de soms krappe openingsuren van opvanginitiatieven, de hoge kostprijs en een gebrek aan flexibiliteit bij de aanbieders. Ook de onzekerheid over een plaatsje zorgt bij veel gezinnen voor stress.

De Gezinsbond vraagt dus initiatief van de Vlaamse overheid, in de vorm van een decreet over opvang en vrije tijd van schoolkinderen. De Gezinsbond vraagt concreet dat de prijzen, waar mogelijk, inkomensgerelateerd zijn en dat wie meerdere kinderen inschrijft, korting krijgt.

Minister, ik ben me er uiteraard van bewust dat er vorig jaar een hele bespreking is geweest in deze commissie, met de nota van de Vlaamse Regering over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen. Blijkbaar voldoet dit dan toch niet en blijft het bij woorden. Vanuit het terrein vraagt men toch meer daden. Ik vraag dan ook aan u, minister, wat uw reactie is op die concrete vragen van de Gezinsbond. Welke maatregelen kan de Vlaamse overheid bijkomend nemen om de kinderopvang tijdens de schoolvakanties efficiënt te laten verlopen? In het kader van 'meten is weten' zou het misschien interessant zijn dat de overheid het initiatief zou kunnen nemen om al die verschillende opvanginitiatieven in kaart te brengen zodat ouders digitaal op een

website terecht zouden kunnen om te zien waar zij hun kinderen het snelst kunnen inschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik had mijn vraag gesteld aan de minister van Onderwijs en de minister van Welzijn omdat de problematiek van de kinderopvang raakvlakken heeft met beide beleidsdomeinen, getuige de conceptnota van de Vlaamse ministers Crevits en Vandeurzen van twee jaar geleden over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen.

Zoals collega Depoortere al heeft gezegd, trok de Gezinsbond vorige week op de Dag van het Gezin aan de alarmbel in verband met de al vaak geslaakte noodkreet naar meer opvangplaatsen voor kinderen van alle leeftijden, die betaalbaar zijn, uiteraard gezinsvriendelijke openingsuren hebben en kwaliteitsvol zijn. De noodoproep was ook de noodkreet van vele ouders. Daar was de Gezinsbond graag een stem voor.

In het onderzoek focuste men voornamelijk op de vakantieopvang. Daar geven heel wat ouders aan dat het regelen van die vakantieopvang een bron is van grote stress. 94 procent van de gezinnen – daar zijn we waarschijnlijk allemaal bij – moet vooral tijdens de zomervakantie op zoek naar bijkomende opvang. Meer dan de helft van de ouders moet dat een half jaar op voorhand al plannen. Zeven op tien gezinnen geven aan dat de vakantieopvang, bijzonder in de lange zomervakantie, stress meebrengt. Wat ik zelf redelijk angstaanjagend vond, is dat maar net meer dan 20 procent tevreden is over de kinderopvang voor de kleintjes, en a fortiori gold dat voor de vakantieopvang, die dan ook nog vaak als weinig betaalbaar wordt aangestipt.

Ook in de conceptnota van de sp.a-fractie, 'Vlotter van crèche naar klas en club', gaven wij vorig jaar aan dat we pleitbezorgers zijn voor een nieuw model voor opvang, onderwijs een vrije tijd van jonge kinderen onder de leeftijd van 14 jaar, een model dat beter aansluit bij de realiteit en het dagelijkse leven van de diverse gezinsvormen in Vlaanderen, met oog voor kwaliteit, flexibiliteit en betaalbaarheid.

Minister, twee jaar geleden hebt u vanuit de Vlaamse Regering een conceptnota geschreven, samen met uw collega Crevits, over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen. De Gezinsbond geeft aan een decretale verankering te verwachten. Hoever staat het met die timing? Wanneer mogen we daarover een ontwerp van decreet verwachten?

Hoe zult u kwaliteitsvolle naschoolse opvang op maat van werkende en alleenstaande ouders versterken en voldoende vakantieopvang garanderen?

Mijn derde vraag slaat vooral aan bij de naschoolse opvang en de flexibiliteit en de dekkingsgraad ervan. Hoe kunt u eventueel het concept van brede scholen, wat door heel veel fracties ook in dit parlement wordt gedragen, verder faciliteren zodat ook de nood aan kinderopvang na school voor een stuk wordt gelenigd.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, collega's, werkende ouders hebben moeite om tijdens de vakantie de gepaste opvang te vinden. Daarom organiseren sommige ouders die zelf. Daarbij gaan ze zelf opvang organiseren in een beurtrol. Op die manier deden in Vlaanderen 250 gezinnen mee, opgedeeld in zeven groepen, en er zouden nog nieuwe groepen in ontwikkeling zijn. Sommige steden zoals Kortrijk en Gent moedigen het fenomeen aan.

Bedrijven zoeken al langer naar oplossingen. Sommige bedrijven organiseren professionele opvang, maar nu zijn er ook bedrijven die meestappen in het idee

van de coöperatieve kinderopvang. Ze betalen hun personeel voltijds, maar het personeel wordt vrijgesteld om één dag op de vijf in te staan voor de opvang van een groep kinderen van de collega's.

Ouders ervaren heel wat stress bij het boeken van vakantieopvang omdat ze dat ook al heel veel maanden op voorhand moeten doen zonder dat ze eigenlijk al een goede inschatting kunnen maken van hun vakantieplannen. Ouders met kinderen die nog maar net naar de kleuterklas gaan of die nog maar net naar de lagere school gaan en kinderen met een handicap ervaren de meeste moeilijkheden om een gepaste opvang te vinden. Ook ouders die deeltijds werken, vinden moeilijk opvang aangepast aan hun werksituatie.

Minister, is er een duidelijk zicht op de vraag en het aanbod naar vakantieopvang in Vlaanderen? Opvang zoeken voor bepaalde doelgroepen en in bepaalde werksituaties lijkt een groot probleem. Hoe kan hieraan worden geredigeerd? Werkgevers en ouders zoeken zelf oplossingen. Aan welke regelgeving is deze coöperatieve vakantieopvang onderworpen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, opvang en vrije tijd is een breed begrip en omvat heel wat activiteiten, los van de naam die eraan wordt gegeven, zoals middagopvang, buitenschoolse kinderopvang, jeugdbeweging, crea-atelier, sportles enzovoort. Het gaat om aanbod vanuit verschillende bevoegdheidsdomeinen: onderwijs; cultuur, jeugd en sport, en welzijn met de kinderopvang.

Zoals omschreven in de conceptnota van de Vlaamse Regering die we op 6 januari 2016 indienden hier in het Vlaams Parlement, omschrijven we de contouren voor een toekomstig Vlaams beleid inzake al die activiteiten. Zoals u weet, moet een voorstel tot decreet inzake opvang en vrije tijd van kinderen een geïntegreerd aanbod via een samenwerking over onderwijs, cultuur-jeugd-sport en welzijn heen, met een sterke regierol voor de lokale besturen verankeren. De optie is inderdaad dat de lokale overheid op termijn de verantwoordelijke wordt voor de organisatie van dat aanbod.

De afstemming en het ontsluiten van het aanbod is een belangrijke lokale opdracht. In die optiek staat er ook geen algemeen Vlaamse platform op stapel om vraag en aanbod aan elkaar te linken. Het is zo lokaal en moet uitgaan van wat de lokale noden zijn en van wat er lokaal op een geïntegreerde manier en door samenwerking kan worden aangeboden, dat het echt niet mogelijk is om dat op het Vlaamse niveau te bemeesteren.

Het belang van kwaliteitsvolle opvang en vrije tijd voor kinderen, gezinnen en samenleving mag niet worden onderschat: het biedt ontplooiingskansen aan kinderen in hun vrije tijd, het laat gebruikers toe om te participeren aan de arbeidsmarkt, een opleiding te volgen of deel te nemen aan activiteiten die bijdragen aan hun persoonlijke ontwikkeling en het bevordert sociale cohesie en gelijke kansen.

Dat ouders ruim gebruik wensen te maken van het opvang- en vrijetijdsaanbod in vakantieperiodes is geen verrassing en blijkt al uit onderzoek van Kind en Gezin in 2012. De overheid levert op dat vlak aanzienlijke inspanningen. Daarnaast wordt er eveneens ruimte gelaten aan krachten binnen de samenleving. Ouders die samen initiatief nemen om vakantieopvang te organiseren, verdienen daarbij ons respect. Hetzelfde geldt voor gezinsvriendelijke initiatieven van bedrijven, die we aanmoedigen.

Merk op dat op dit ogenblik al veel mogelijk is. Zo wordt bijvoorbeeld voor gemelde vakantieopvang geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten van organisatoren naar rechtspersoon en is dus ook coöperatieve buitenschoolse kinderopvang mogelijk. Ook het toekomstige decreet Opvang en Vrije Tijd zal zeker niet

bedoeld zijn om dergelijke en andere initiatieven te belemmeren, maar moet integendeel mogelijk bestaande belemmeringen opheffen en nieuwe initiatieven faciliteren. Lokale besturen en actoren zullen in een regelluw kader nog of veel meer dan vandaag kunnen inspelen op nieuwe mogelijkheden en lokale dynamieken.

De volgende stap is de juridische vertaling van de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie van de opvang en vrije tijd van kinderen' naar een decreet.

De Vlaamse Regering heeft hiervoor de nodige ruimte gegeven voor een breed gedragen parlementair initiatief en wil daar graag haar medewerking aan verlenen. Samen met u hoop ik dat we op korte termijn daarover meer duidelijkheid hebben. In afwachting van het decreet Opvang en vrije tijd komen er vanuit het beleidsdomein geen grote wijzigingen aan het huidige vakantieaanbod.

Met betrekking tot het concept 'brede scholen' kunnen we melden dat minister van Onderwijs Crevits een masterplan Scholenbouw heeft opgesteld. Het werd in de zomer 2015 door de Vlaamse Regering goedgekeurd en wordt nu volop uitgevoerd. In dat masterplan zitten vijf strategische doelstellingen vervat, samen met een reeks operationele doelen en concrete acties. De vierde strategische doelstelling focust op de schoolgebouwen van de toekomst. Er wordt heel wat aandacht besteed aan het multifunctioneel gebruik van schoolinfrastructuur en het delen van schoolgebouwen. Dit is ook conform de conceptnota van de Vlaamse Regering waarover we het daarnet hadden.

Dit is interessant voor het principe van de brede school. Het gegeven van de brede school is echter een breed begrip, dat op verschillende manieren kan worden ingevuld. Belangrijk is dat de invulling van een dergelijke school van onderuit kan groeien, dat het niet van bovenaf wordt opgelegd, maar dat het op verschillende plaatsen op verschillende manieren kan worden ingevuld. Zo zal een brede school er op het platteland wellicht anders uitzien dan een brede school in een grootstedelijke omgeving. Dit heeft met veel factoren te maken. Men kan dit stimuleren, maar het is cruciaal dat een dergelijke brede leer- en schoolomgeving voor kinderen en jongeren lokaal echt van onderuit kan groeien. Dat betekent ook dat de lokale autonomie volop moet kunnen spelen. Het is niet nodig om dit van bovenaf, centraal gestuurd en met strenge regels op te leggen. Wel is het van belang om een klimaat te scheppen waarin een dergelijke brede leer- en schoolomgeving kan gedijen.

Tijdens de vorige legislatuur heeft het Steunpunt Diversiteit & Leren de taak op zich genomen om expertise te verzamelen en uit te wisselen, en om onderzoek naar de brede school bijeen te brengen. Op de website www.bredeschool.org is de nodige informatie terug te vinden voor wie met een brede school wil starten of al bezig is. Onze houding is subsidiair: wij willen ondersteunen en knelpunten mee uit de weg ruimen, maar laten dit eerst en vooral van onderuit groeien.

Wat de infrastructurele component betreft, zetten we flink in op het multifunctioneel gebruik en het delen van schoolgebouwen. Na de schooltijd, in het weekend of tijdens de vakantieperiodes biedt dat enorm veel mogelijkheden. In de Schoolgebouwenmonitor van 2013 werd een onderzoek uitgevoerd: in ruim 62 procent van de vestigingsplaatsen wordt de infrastructuur ook buitenschools gebruikt, met een gemiddelde van 17 uur per week. Dat is al iets, maar nog niet spectaculair veel. Het toont aan dat de scholen er wel al mee bezig zijn. Er zit zeker nog groeipotentieel in. In het nieuwe projectspecifieke DBFM-programma (Design, Build, Finance, Maintain) voor de schoolgebouwen is multifunctionaliteit daarom een van de decretaal vastgelegde criteria waarop de ingediende clusters van potentiële DBFM-projecten zullen worden getoetst bij de beoordeling en finale selectie van de kandidaat-DBFM-scholenbouwprojecten.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, het klopt dat de conceptnota waarvan sprake meerdere bevoegdheden overschrijdt. Het gaat om de bevoegdheden Onderwijs, Cultuur, Sport, Jeugd, Welzijn enzovoort. Maar het gevaar is nu net dat we naar een versnippering gaan van maatregelen. U haalt zelf het voorbeeld aan van de brede school. Dat is op zich een goed initiatief, maar het is noodzakelijk om een breder decreet te hebben dat al die bevoegdheden kan samenbundelen in één decreet. Zo zullen de mensen op het terrein en de gezinnen zien wat kan en wat niet kan.

Minister, ik ben blij dat u dit nieuwe decreet op korte termijn in het vooruitzicht plaatst. Ik vermoed dus dat we binnenkort dit decreet op ons bord zullen krijgen om te bespreken.

Het is alleszins positief dat er wordt gewerkt in een regelluw kader. Ik weet uiteraard dat de lokale besturen een zeer grote rol moeten spelen. Het is inderdaad van groot belang dat de regeltjes, die Vlaanderen soms al te veel oplegt, hier zoveel mogelijk achterwege zullen worden gelaten.

Misschien nog één aanvulling. U zegt dat het niet mogelijk is om op Vlaams niveau vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, laat staan om daarvoor een platform te ontwikkelen. Ik wil er u toch attent op maken dat op de website van Kind en Gezin een zoekfunctie is geïnstalleerd waarmee men een opvangplaats kan zoeken. Ik heb die zoekfunctie vandaag nog eens gecheckt, maar eigenlijk zou men hem er beter af halen, want hij werkt niet naar behoren – en ik druk mij voorzichtig uit.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord. U geeft terecht aan dat volgens het voorgaande onderzoek van Kind en Gezin sinds 2012 en wellicht al veel vroeger de nood aan vakantieopvang voor heel wat gezinnen nijpend en schrijnend is. Ik ben het met u eens dat de lokale regiefunctie daar van het grootste belang is, net omdat er verschillende beleids- en bevoegdheidsdomeinen in het spel zijn. Daarom moet het lokale beleidsniveau de nabijheid van de opvang kunnen coördineren. Dat ondersteunen wij, zoals wij ook denken dat met betrekking tot het ter beschikking stellen van het aanbod de website van de stad of de gemeente een betere toegangspoort is dan die van Kind en Gezin, laat staan die van andere Vlaamse platformen die verderaf staan van ouders en jongeren in hun gezins- en thuissituatie.

Minister, ik heb begrepen dat het Vlaams Parlement het initiatief zal nemen voor een decretaal kader. Mijn fractie zal daar haar steentje toe bijdragen. Ik weet niet of er initiatieven zijn of besprekingen lopen. Wij zijn zeker bereid om onze input te leveren. Wij hebben die conceptnota ook zelf geschreven. Het is niet omdat de sp.a-fractie in de oppositie zit dat zij daar geen constructieve bijdrage zou kunnen leveren.

Uiteraard volg ik, via de commissie Onderwijs, de brede school van iets nabijer. Het masterplan Scholenbouw maakt inderdaad melding van het multifunctionele gebruik van schoolgebouwen. Dat is een eerste belangrijke stap in de goede richting. Wij denken dat het loutere openstellen van een gebouw te weinig incentives geeft om effectief een kwaliteitsvolle opvang te garanderen. Er moet ofwel vanuit de lokale overheid ofwel vanuit de departementen Onderwijs, Welzijn, Sport, Cultuur een inhoudelijke en financiële input zijn om dat principe te doen functioneren, anders doet men louter een beroep op het vrijblijvende initiatief, dat gelukkig heel veel scholen, organisaties en verenigingen in buurten, gemeenten en steden al hebben. Maar als men dat aanbod kwaliteitsvol en betaalbaar wil maken, moet er een algemener kader zijn en is hier een financiële injectie door lokale overheden maar zeker ook door de Vlaamse overheid zeker op zijn plaats.

Minister, u zegt dat u in dit beleidsdomein een subsidiaire houding aanneemt en dat u niet in de plaats van het lokale niveau treedt. Maar voor een belangrijk thema als de opvang van kinderen en de organisatie van de vrije tijd van kinderen zou ik verwachten dat het Vlaamse niveau toch enige ambitie heeft. Vandaar de nood aan een kaderdecreet maar ook de absolute nood aan financiële investeringen. De bevoegdheid doorschuiven naar het lokale niveau legt, als men dat zonder middelen zou doen, veeleer een hypotheek op kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid, dan dat het een incentive zou geven.

Ik heb absoluut begrip voor uw pleidooi voor lokale autonomie, dat ik deel, maar sta mij toe om de subsidiaire houding toch wat afwachtend te vinden. Ik heb het gevoel dat dat de houding is die in heel het kinderopvang- en vrijetijdsgebeuren van jonge kinderen speelt, een afwachtende houding, nochtans in een sector die niet alleen maatschappelijk voor heel wat meerwaarde zorgt, met de ontwikkeling en ontplooiing van kinderen, maar ook zelfs economisch kan renderen. Hoe meer ouders op een kwaliteitsvolle manier hun kroost kunnen achterlaten in de opvang, hoe meer stimuli naar kwaliteitsvol werk en naar voltijds werk voor de ouders die dat willen, ook voor de alleenstaande ouders, ook op maat van kinderen in bijvoorbeeld co-ouderschap of nieuwe gezinsvormen. Wij denken dat de Vlaamse overheid hier veel meer piloot kan en moet zijn dan ze dat tot op vandaag geweest is. We reiken graag de hand om daar op een constructieve manier aan mee te werken.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. U zegt dat er geen platform is, omdat het vooral gaat om lokale noden. U hebt daar volgens mij volledig gelijk in. We hebben hier al de hoorzittingen gehad omtrent het nieuwe decreet en de buitenschoolse kinderopvang. We zijn het er allemaal over eens dat de lokale overheid die regierol in handen moet hebben. Het zal niet evident zijn, omdat de verschillende initiatieven ook anders gesubsidieerd worden. Lokale besturen staan daar voor een belangrijke uitdaging.

Het zal zeer belangrijk zijn – en dat is ook duidelijk naar voren gekomen in de hoorzittingen – dat we aandacht hebben voor specifieke doelgroepen. Ik denk maar aan kinderen met een beperking, kinderen uit kansarme gezinnen. Er zal daar ergens een wisselwerking nodig zijn tussen de lokale besturen enerzijds en de Vlaamse overheid anderzijds, om die knowhow en de nodige ondersteuning daarin te bieden. We zien vaak dat de mensen op het terrein daar onvoldoende mee vertrouwd zijn. Het is absoluut noodzakelijk dat wij als Vlaamse overheid de lokale besturen daar verder in ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We hebben natuurlijk ook de studie van de Gezinsbond gelezen. De vaststelling is dat heel wat ouders problemen ondervinden met vakantieopvang van kinderen. Wij hebben hier de conceptnota besproken in heel ruime hoorzittingen, met heel veel verschillende sprekers vanuit diverse hoeken. De doelstellingen waar we met een nieuw decreet naartoe gaan, zijn duidelijk. Enerzijds willen we de mogelijkheid creëren voor ouders om een goede combinatie te maken van arbeid en gezin, dus ook wanneer zij moeten werken. Het gaat dus niet alleen over vakantieopvang, maar ook over de ruime buitenschoolse opvang, dus ook tijdens het schooljaar. We willen ouders dus de mogelijkheid geven om een job te combineren met een gezin, dus na schooltijd doorheen het schooljaar, maar ook tijdens de vakantie.

Maar daarnaast willen we ook vanuit de positie van een kind kijken hoe die opvang dan zo goed mogelijk kan worden ingevuld. Hoe kan die mee ontplooiingskansen geven voor kinderen in zaken die ze graag doen, die ze kunnen, waar ze

interesse in hebben, in een sportclub, in deeltijds kunstonderwijs en zo verder? En hoe kunnen ze ook gewoon op een leuke manier spelen, zich amuseren en met andere kinderen samen ravotten en dergelijke meer?

Lokale besturen doen op dat vlak nu ook al heel veel. Er wordt hier vaak gezegd dat we die regierol aan de lokale besturen gaan geven, en dat is natuurlijk ook de bedoeling, maar dat betekent niet dat we van nul beginnen. De lokale besturen doen nu vaak al heel veel, ook in de organisatie van speelpleinwerking en dergelijke meer. Het zal erop aankomen om te zoeken naar een goede afstemming: hoe kunnen we het hele aanbod dat er is, bij elkaar leggen en afspraken maken rond de manier waarop het aanbod dan ook volledig kan worden ingevuld en voldoen aan de vraag? En hoe kunnen kinderen het best participeren aan wat ze ook het liefste doen? Dat is ook van belang.

En voor wie er nog vragen over had, collega's: wij werken inderdaad aan een voorstel van decreet ter zake, dat ik hoop hier binnenkort samen met jullie te kunnen bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): De Gezinsbond heeft er ons weer attent op gemaakt hoe belangrijk die opvang buiten de schooluren is, na de schooluren en tijdens de grote vakanties. Ik denk dat iedere ouder dat wel ervaart als de vakantieperiode eraan komt, en zelfs veel eerder nog. Dat is altijd een rush in het zoeken naar oplossingen voor de vakantieperiodes. Maar ook na de schooluren is het niet evident om van het ene naar het andere te crossen als ouder, van de sportwerking naar de muziekschool naar de speelpleinen. Iedereen weet dat dat heel ingewikkeld is. Ik denk ook dat iedereen het erover eens is dat we daar een tandje bij moeten steken. Er moet meer opvang zijn. Die flexibele uren moeten er zijn. Het moet haalbaar zijn voor ouders om de kinderen naar de opvang te brengen of andere oplossingen te zoeken, zoals de Brede School, wat inderdaad een mooi voorbeeld is van hoe het beter kan.

We hebben hier inderdaad hoorzittingen gehouden. Collega Schryvers zei dat we veel mensen gehoord hebben. En er zijn natuurlijk zeer veel invalshoeken. Als je kijkt vanuit de sector van de buitenschoolse kinderopvang, is er een heel andere mentaliteit dan vanuit de sector van jeugd en vrije tijd, op het vlak van regeltjes, personeel, financiering. We zitten daar dus met een heel breed aanbod, en daar proberen we aan te werken, collega Schryvers. Daarvoor moeten we ook naar een voorstel van decreet gaan, waarbij we al die verzuchtingen op een goeie manier kunnen bundelen. Het mag niet zijn dat wij vanuit Vlaanderen weer een kaderdecreet schrijven waarin we strenge regeltjes opstellen, en dan aan de lokale besturen zeggen: jullie hebben de regierol, maar dat moet binnen een heel strikt kader. Dat is ook niet wat wij willen. Wij moeten nu de volgende weken en maanden hard werken aan dat voorstel van decreet rond vrije tijd en opvang, maar we moeten ons ook wel bewust zijn van de vele moeilijkheden die we nog gaan tegenkomen op dat pad.

We moeten gaan naar een goede oplossing, naar een goed voorstel van decreet, dat ertoe bijdraagt dat we iedereen die nood heeft aan buitenschoolse opvang of vrijetijdsopvang, op een goede manier een oplossing kunnen bieden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de bedenking die een aantal onder u gemaakt hebben, namelijk dat er op het terrein al heel wat pragmatisch en goed georganiseerd en aangeboden wordt, is juist. Als ik op een aantal plaatsen word uitgenodigd en ik zie hoe men daar de link legt tussen scholen, het hele aanbod van de schoolvakanties enzovoort, denk ik dat er al heel wat goede praktijken bestaan.

Het is mij opgevallen dat toen deze commissie besliste om hoorzittingen te organiseren, de belangstelling van de parlementairen voor deze commissie zeldzaam groot was. Ik zag hier mensen verschijnen uit allerlei commissies die wij hier normaal niet echt wekelijks ontvangen. Maar het zegt wel iets over het feit dat verschillende sectoren hierin betrokken zijn en dat, naarmate het moment nadert waarop hier een beleidskader voor moet worden uitgetekend en de theorie naar de praktijk vertaald, toch nog wat overleg vereist is.

We hebben vanuit de regering duidelijk aangegeven, ook in het overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), waar ook zeer veel vragen waren rond het decentraliseren van taken, dat er heel veel voor te zeggen is om de lokale verankering te organiseren. Maar we zullen daar inderdaad een decretaal kader voor nodig hebben. Dat wil voor alle duidelijkheid niet zeggen dat wij onze financiële inspanningen moeten stoppen. Het is natuurlijk de bedoeling – en dat is ook gebleken uit de conceptnota – dat die inspanningen doorgaan en dat dat geleidelijk aan versterkt wordt met een groeipad, waardoor die middelen naar de lokale overheden kunnen schuiven die nu vanuit Welzijn als onderdeel van dat buitenschoolse kinderopvangaanbod worden bijgedragen.

Er zijn tijdens de hoorzittingen vragen gesteld over de rechtszekerheid en de continuïteit van de buitenschoolse kinderopvang die door Kind en Gezin wordt gefinancierd. De mensen die dit hebben gevolgd, hebben dat goed begrepen – zodra dit vanuit de lokale budgetten moeten worden gefinancierd. Er zijn signalen dat een antwoord noodzakelijk is. Ik blijf er echter van overtuigd: indien we dit, zeker tijdens de schoolvakanties, goed willen doen, moeten we beschikken over de lokale motor om de link te leggen tussen alles wat hiervoor mogelijk in aanmerking kan komen. In dat opzicht zullen we natuurlijk blijven investeren in de voorschoolse kinderopvang, in de Huizen van het Kind, in de kinderarmoedebestrijdingsprojecten en dergelijke.

Volgens mij beseft iedereen dat we een kader moeten creëren dat de integrerende rol van de lokale overheden ten aanzien van al die sectoren bevestigt. Er moet een regelgeving komen die het mogelijk maakt de bestaande initiatieven geleidelijk in te schuiven en daar een plek in te geven.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Er zal niemand ontkennen dat er zeer goede initiatieven worden ondernomen op lokaal vlak. Mijn bezorgdheid gaat er naar uit – en het blijkt ook wel uit de studie van de Gezinsbond – dat de situatie heel verschillend kan zijn van gemeente tot gemeente. In sommige gemeenten zal die vakantieopvang zeer netjes georganiseerd zijn en voldoende georganiseerd voor iedereen. Bij andere zal dat dan waarschijnlijk niet het geval zijn. Ik verwijs trouwens naar wat u zelf zei over de infrastructuur, waar u zegt dat er een groot verschil is in het gemeenschappelijk delen van schoolinfrastructuur in een plattelandsgemeente of in een stad. Dat klopt, maar al die zaken leiden er mij in feite toe om nog meer dan in het begin in te zetten op dit nieuw decreet, want ik denk dat het wel een noodzakelijke voorwaarde is om die stress en ongerustheid bij veel ouders met kinderen weg te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ook ik ben in blijde verwachting met betrekking tot de decretale regeling. Ik heb begrepen dat het Vlaams Parlement een initiatief zal nemen. Indien dit tot een gewenst en goed resultaat kan leiden inzake een kwaliteitsvolle, betaalbare en toegankelijke kinderopvang, neem ik aan dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers van sp.a in de commissie Welzijn bereid zijn hand-en-spandiensten te leveren waar dat nodig zou zijn.

U hebt duidelijk vermeld dat heel wat ouders zelf de handen uit de mouwen steken. We moeten hen hiervoor uiteraard alle respect betuigen. We mogen dit niet belemmeren, maar we moeten dit faciliteren. U wilt dit onder lokale regie laten verlopen. Ik ben hier blij om, maar uiteraard moet de Vlaamse overheid hiervoor een groeipad uittekenen ten aanzien van de bijkomende financiering. We zullen dit uiteraard monitoren. Mensen respecteren en hun acties niet belemmeren, is natuurlijk nog iets anders dan faciliteren. We blijven wat op onze honger met betrekking tot concrete initiatieven die de ouders tijdens de komende zomervakantie wat meer uit de nood zouden kunnen helpen dan nu het geval is.

Het is een beetje mijn indruk dat de sense of urgency, die door de studie van de Gezinsbond nog eens is aangetoond, bij de Vlaamse Regering enigszins afwezig is. Dit bezorgt heel wat ouders stress, en dat is niet wat u beoogt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Met het decreet betreffende buitenschoolse kinderopvang staan we voor een enorme uitdaging. Het is onze taak dit zo snel mogelijk aan te pakken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lessen die getrokken worden uit een recent geval van kindermishandeling in een Antwerpse crèche – 2195 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, het verhaal is gekend. Een kinderverzorgster is door het lint gegaan en heeft de kinderen op een onaanvaardbare wijze behandeld. Wat is gebeurd, is onaanvaardbaar. We hebben allemaal met afschuw naar de beelden gekeken. Gelukkig weten we dat dergelijke incidenten slechts zelden plaatsvinden in onze Vlaamse kinderopvang.

We beseffen allemaal dat geen enkel controlesysteem dergelijke incidenten kan uitsluiten. Dit moet ons echter doen nadenken over de vraag hoe we het risico kunnen verminderen. Kind en Gezin heeft terecht gesteld dat de plaatsing van camera's geen oplossing biedt. Dit blijkt ook uit wat er is gebeurd. Het is geregistreerd, maar dit heeft het voorval niet verhinderd.

Het lijkt me geen zin te hebben nog nieuwe regeltjes te maken. Het lijkt me belangrijk dat kinderbegeleiders aan begeleiders moeten kunnen aangeven dat ze onder zware stress staan en dat ze even nood hebben aan begeleiding zonder repercussies voor hun tewerkstelling. Er moet, met andere woorden, in de kinderdagverblijven de nodige ruimte zijn voor dergelijke gesprekken. Het is in dit verband uiteraard belangrijk dat de verantwoordelijken veel voeling houden met hun jonge en oude personeelsleden. Voor zelfstandigen moet een oplossing worden uitgewerkt. Er moet een instantie zijn waar ze met hun verhaal terecht kunnen en waar ze de nodige ondersteuning kunnen krijgen.

Minister, ik zou u hierover een vraag willen stellen. Welke lessen trekt u uit dit geval van kindermishandeling in een kinderdagverblijf?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, allereerst wil ik mijn steun aan de betrokkenen betuigen. Feiten waarbij geweld wordt gepleegd op jonge, kwetsbare kinderen,

moeten we altijd afkeuren. Iedereen die bij de kinderopvangsector of bij het samenleven in het algemeen betrokken is, wordt door dergelijke situaties geraakt.

Ik wil echter benadrukken dat de overgrote meerderheid van de kinderopvangvoorzieningen elke dag opnieuw schitterend werk levert voor kinderen en hun ouders. De resultaten van de basismeting voor het Meten en Monitoren van de pedagogische kwaliteit (MeMoQ), die hier op 2 mei 2017 zijn besproken, tonen aan dat de ouders zeer tevreden zijn over de Vlaamse kinderopvang en dat de kinderen zich er geborgen en emotioneel ondersteund voelen. De feedback uit de kinderopvangsector zelf leert ons dat dit instrument een echte meerwaarde biedt. Het gaat om de essentie van waar de kinderopvang dagelijks om draait. We willen kunnen inzetten op de kwaliteitsdimensies van de opvang van de kinderen zelf en van de samenwerking met de ouders. We geven de volle aandacht aan de lancering en de introductie van het gebruik van MeMoQ op de werkvloer in de kinderopvang zelf. Daartoe schakelen we de partners in de sector in.

Ik wil erop wijzen dat momenteel op meerdere fronten al heel wat gebeurt om een pedagogisch verantwoorde, kwaliteitsvolle, gezonde en veilige kinderopvang mogelijk te maken. Met het decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters hebben we een aantal belangrijke stappen gezet. Er zijn kwaliteitseisen gekomen voor al wie jonge kinderen begeleidt en voor de verantwoordelijken in de kinderopvang. We verwachten dat iedereen die kinderen opvangt hiertoe de nodige kwalificaties heeft.

De Vlaamse Regering heeft recent het vernieuwd beroepskwalificatieprofiel voor begeleiders in de kinderopvang goedgekeurd. Er loopt een tijdspad, zodat iedereen tegen 2024 gekwalificeerd zal zijn. In overleg met Platform 2024, een werkgroep die uit het voortgangsoverleg is voortgevloeid en die onder meer vertegenwoordigers van de kinderopvangsector, het onderwijs, het beleidsdomein Werk, het Vlaams instituut voor vorming en opleiding in de social profit (VIVO) en de ondersteuners van Kind en Gezin omvat, zoeken we een manier om dit tijdspad op een realistische wijze te halen. Ook de mogelijke belemmeringen die worden ondervonden om tot een kwalificering te komen, worden opgepikt.

Er wordt een plan van aanpak ontwikkeld en we zetten in op de ondersteuning en de begeleiding van wie in de kinderopvang werkt. Dit geldt zeker voor wie dagelijks met kinderen omgaat, maar ook voor wie als verantwoordelijke of als organisator de omstandigheden moet kunnen creëren om de organisatie van een kwaliteitsvolle werking mogelijk te maken en te borgen. Hiervoor zetten we met de pedagogische en taalondersteunende diensten in op begeleiding. Met VoorZet, 't Opzet en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) zijn organisaties actief die de vroegere gesubsidieerde sector ondersteunen.

Regelgevend bieden we kapstokken, waardoor elke organisator van groepsopvang moet instaan voor het respect voor de fysieke en psychische integriteit van elk kind. De nodige kwalificaties worden gevraagd. Daarnaast vormt ook een uittreksel uit het Strafrechtregister, in de volksmond gekend als het model 2, een onderdeel van het aantonen van de geschiktheid van de betrokkenen.

Daarnaast zijn er ook verplichtingen over het hebben van een crisisprocedure en een procedure voor grensoverschrijdend gedrag. Bovendien moet de organisator ook zorgen voor de pedagogische ondersteuning.

Graag benadruk ik dat er vandaag ook al wordt ingezet op het sensibiliseren via preventieve maatregelen die de kinderopvang moet nemen. Er bestaat al heel wat uitgewerkt en beschikbaar materiaal, onder meer bij Kind en Gezin. Denken we maar aan de procedure preventie, detectie en aanpak grensoverschrijdend gedrag, aan al het ondersteunend materiaal in functie van risicopreventie met campagnemateriaal, workshops, enzovoort. Er is eveneens een referentiekader rond aanwezige kinderen

en inzet van medewerkers. Hiermee kan de opvang effectief zelf aan de slag gaan en kan waar nodig ook ondersteuning worden geboden.

Toezichtbezoeken ter plaatse door de Zorginspectie blijven natuurlijk ook uitermate belangrijk. Zorginspectie organiseert zich de laatste jaren steeds meer, zodat kortere, maar iets frequentere bezoeken mogelijk zijn. Zeker bij aandachtsvoorzieningen kan dit sterk aangewezen zijn, zodat waar nodig korter op de bal kan worden gespeeld om erger te voorkomen en voldoende snel te kunnen ingrijpen indien nodig.

Daarnaast is er een systematische alertheid bij het klantenbeheer van de kinderopvang voor risicosituaties. De ontwikkelde aanpak is dan altijd gericht op het zo snel mogelijk beveiligen van de situatie voor de betrokken kinderen. Als de opvangorganisator daartoe niet zelf de stappen zet, is het aan de Vlaamse overheid om daar in samenwerking met de bevoegde instanties zelf toe over te gaan. Het is belangrijk om steeds tot een goede samenwerking te komen met politie, burgemeester en parket, zodat Kind en Gezin zo snel mogelijk kan worden verwittigd over een ernstig voorval in de kinderopvang.

Ingrijpen ten aanzien van opvangvoorzieningen waar de werking ernstige tekorten vertoont, blijft erg belangrijk. Het vernieuwde handhavingsbeleid sinds het decreet Kinderopvang speelt hierop in. Opvangvoorzieningen waar tekorten in de werking worden vastgesteld, worden opgevolgd en gevraagd de tekorten weg te werken, waar nodig mits ondersteuning die ze moeten zoeken. Waar evenwel betekenisvolle tekorten niet worden weggewerkt of steeds weer terugkomen, is het verantwoord een gefaseerde handhavingsprocedure op te starten: eerst een formele aanmaning en vervolgens de mogelijkheid tot het opleggen van een financiële boete en het inzetten van de procedure tot schorsing of opheffen van de vergunning. In de meeste gevallen leidt die procedure tot de nodige verbeteringen.

Preventie en alertheid kunnen niet elke probleemsituatie voorkomen. Het blijft daarom belangrijk te blijven inzetten op een accurate en directe aanpak bij melding van ernstige klachten via ouders, feiten via de opvang zelf of via andere wegen. Dat is in deze situatie bij Kind en Gezin zeer expliciet gebeurd, dankzij een degelijk uitgewerkte procedure voor inschatting, opvolging, aanpak en coördinatie van ernstige voorvallen in de kinderopvang.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Inderdaad, het is zo: ons Vlaamse kinderopvangsysteem is een goed systeem. Gelukkig hebben wij zeer weinig incidenten. Maar als het gebeurt, is het natuurlijk gewoon verschrikkelijk. Het moet uw kind maar zijn dat zo wordt mishandeld.

Kleuterbegeleiders verdienen alle respect. Het valt natuurlijk niet te onderschatten. Vele ouders zullen dat met mij beamen. Eén kind is vaak al zeer vermoeiend en zwaar, laat staan dat je de opvang moet doen van acht of meer kinderen. Alle respect daarvoor. Veel van die beginnende kinderbegeleidsters zijn 19 of 20 jaar en worden vaak in het beroep gesmeten. Dat geeft stof tot nadenken.

De heer Peeters van het Vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge Kind (VBJK), het expertisecentrum voor opvoeding en kinderopvang, gaf aan dat in Scandinavische landen beginnende kinderverzorgsters continu worden begeleid en dat in de opvang minstens 50 procent van het personeel een bachelordiploma heeft en dat die de andere verzorgenden begeleiden.

Minister, hoe staat u hiertegenover?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Dit individueel geval is een zeer spijtig geval. Het doet mij heel veel pijn, zeker als ik op de beelden zie wat er daar gebeurd is. Maar goed, dat is een individueel geval.

We weten dat er in de kinderopvang veel goed werk wordt verzet. Ik denk dat het decreet dat we hier hebben goedgekeurd, werkt.

We hebben een aantal kwaliteitsvereisten opgelegd in verband met begeleiders en verantwoordelijken. We hebben een aantal lijnen uitgezet in verband met handhaving en inspectie. Het is belangrijk – en dat blijkt nu ook wel – dat zeker de opvolging van een individueel geval goed verloopt.

Ik heb nog een vraag. Er loopt nu een onderzoek door politie en gerecht naar dit individueel geval. We moeten dat zijn gang laten gaan. Het is echter altijd zinvol om aan het einde van zo'n proces te evalueren waar het eventueel is fout gegaan en, wat ons betreft dan, of er decretale aspecten zijn die eventueel moeten worden bijgestuurd.

Minister, het was dus gewoon een oproep aan u om, naar aanleiding van dit geval, rustig te bekijken of het systeem dat werd uitgezet al dan niet werkt. Moeten er bijstellingen gebeuren, ja dan nee?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, twee dingen. U hebt gemerkt dat Kind en Gezin uiteindelijk de schorsing heeft uitgesproken. Het is in de eerste plaats een tijdelijke schorsing, om een aantal dingen te kunnen bijsturen.

Wat de personeelsformatie en de kwalificaties betreft, is het zo dat we in een heel traject naar 2024 zitten om ervoor te zorgen dat iedereen over de vereiste kwalificaties beschikt. Ik herinner mij dat, toen dit decreet in het parlement werd besproken, er veel aandacht ging naar de vraag om overgangssituaties en geleidelijkheid te plannen en ervoor te zorgen dat er voor die kwalificaties een traject kon worden gevolgd om iedereen in dat schema te brengen. Dat traject loopt.

Sinds de inwerkingtreding van het decreet hebben een aantal hogescholen specifieke opleidingen ontwikkeld, zoals pedagogisch coach van kindbegeleider, met het oog op leidinggevende en ondersteunende functies in de kinderopvang. Op het vlak van kwalificaties, niet alleen rond de beroepskwalificatieprofielen, maar ook naar het aanbod in het onderwijs toe, denk ik dat dat decreet heel wat heeft veroorzaakt. Ik hoop dat dat geleidelijk aan ingeburgerd geraakt. Ik heb een paar keer het afstuderen van de eerste lichting in die nieuwe bacheloropleidingen mogen meemaken. Dat zijn allemaal zeer enthousiaste en geëngageerde mensen. En ik vermoed dat die dus geleidelijk aan het beeld zullen uitmaken van het aanbod van onze Vlaamse kinderopvang.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, elk van de collega's heeft hier voorgesteld om te proberen lessen te trekken uit een in se uitzonderlijk en zeer pijnlijk voorval, en om te proberen alsmoer beter te zijn.

Ik wil één insteek geven. Misschien moet men eens kijken naar de communicatie van Kind en Gezin in dat soort situaties zelf. Die was eigenlijk heel droog. 'Men heeft de regels gevolgd', dat was de eerste boodschap die kwam. Ik kan alleen maar getuigen dat dat bij een aantal mensen wat wrijving heeft veroorzaakt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik wil nog eens benadrukken dat ons Vlaamse kinderopvangsysteem heel goed is. Onze kinderbegeleiders verdienen alle respect. We

hebben het hier nu de hele tijd over de opleidingen, maar ik denk dat toewijding en liefde voor kinderen absoluut voorop moeten staan. Al doende leer je.

Zoals aangehaald door de collega's: als er lessen te trekken zijn uit dit voorval, moeten we die zeker meenemen en bekijken of er inderdaad decretale aanpassingen moeten zijn. Maar laat ons hopen dat we het aantal incidenten zo laag mogelijk kunnen houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuiszorg in Brussel – 2197 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, het aanbod aan thuiszorg is in Brussel sterk gefragmenteerd en staat al jaren onder druk. De Nederlandstalige gezinszorg is in Brussel ruim voorzien qua programmatie, maar de invulling is ondermaats. In de pers konden we recent nog lezen dat er aan Vlaamse kant een onderbenutting is van het aantal gesubsidieerde uren in de thuiszorg in Brussel. Die onderbenutting is deels te wijten aan de gekende grote prijsverschillen tussen de Franstalige thuiszorgorganisaties en de Nederlandstalige thuiszorgorganisaties. Ik heb het dan over de prijs van het uur gezinszorg.

Minister, over het thuiszorgaanbod in Brussel heb ik enkele vragen voor u. De grote prijsverschillen tussen de Franstalige en Nederlandstalige thuiszorgorganisaties zijn gekend. Hoe verklaart u deze verschillen?

Hoe zult u ervoor zorgen dat er een betaalbaar Vlaams of Nederlandstalig thuiszorgaanbod aanwezig zal zijn in Brussel opdat elke Nederlandstalige Brusselaar op een laagdrempelige manier gebruik kan maken van de Vlaamse thuiszorgdiensten in Brussel? Welke acties of initiatieven hebt u ondernomen of zult u ondernemen om het Vlaams thuiszorgaanbod in Brussel kenbaar te maken en te promoten?

Zal er hierrond overleg worden gepleegd om vanuit verschillende niveaus het aanbod op elkaar af te stemmen zodat de huidige concurrentiestrijd stopt?

Hoe schat u de impact in van de invoer van Iriscare op deze problematiek?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het Brussels zorgaanbod is gekenmerkt door de bevoegdheidsverdeling binnen de Belgische staatsstructuur. De geschetste context en de vragen hebben specifiek betrekking op de gezinszorg, een onderdeel van het ruimere thuiszorgaanbod. Wat gezinszorg betreft, zijn er in Brussel het aanbod gezinszorg en aanvullende thuiszorg vanuit de Vlaamse Gemeenschap, de diensten voor thuiszorg vanuit de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie (GGC) en het aanbod van ambulante diensten in het domein van de sociale actie, het gezin en de gezondheid van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). De grote prijsverschillen tussen de Franstalige en Nederlandstalige thuiszorgorganisaties zijn gekend.

Elke overheid hanteert eigen berekeningswijzen, waarbij gezinssamenstelling, inkomen, zorgafhankelijkheid en woonsituatie weerkerende varianten zijn. In Vlaanderen wordt bij de berekening van de bijdrage voor gezinszorg hoofdzakelijk rekening gehouden met het inkomen en de gezinssamenstelling. Aan de hand van deze gegevens kan de bijdrage worden afgelezen van een bijdrageschaal die is vastgelegd

in de bijlage bij het ministerieel besluit van 26 juli 2001 tot vaststelling van het bijdragesysteem voor de gebruiker van gezinszorg. De minimale bijdrage bedraagt 0,51 euro per uur. De gemiddelde gebruikersbijdrage voor gezinszorg in Brussel bedroeg in 2016 5,93 euro en de hoogste bijdrage bedroeg 15,94 euro.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie gaan ervan uit dat een uur gezinszorg nooit duurder kan zijn dan een dienstencheque. Het maximumtarief bedraagt er zodoende 9 euro per uur. De diensten erkend door de GGC opereren doorgaans vanuit een gemeente of openbaar centrum voor maatschappelijk werk (OCMW) en zijn daarmee beter gekend bij de Brusselse bevolking. Deze diensten worden door de respectievelijke overheden ook sterk gesubsidieerd, waardoor men de gebruikersbijdrage zeer laag kan houden in vergelijking met de toepassing van de Vlaamse bijdrageschaal.

Onderzoek van de bijdragen die worden aangerekend door de Franstalige thuiszorgorganisaties zal nodig zijn om de prijsverschillen goed te kunnen duiden. Binnen de GGC is men momenteel een vergelijking van de prijzen in Brussel aan het maken. Het resultaat van deze analyse werd opgevraagd.

Het voorziene contingent gezinszorg dat inzetbaar is in Brussel is in overeenstemming met de afspraken over de Brusselnorm. Bij mogelijke groei van het urencontingent wordt hiermee ook rekening gehouden. In 2015, de laatst gekende gegevens, werden er 148.370 uren gezinszorg in Brussel bij cliënten gepresteerd. In 2014 waren dit 141.116 uren.

Als oorzaken van het niet benutten van de Vlaamse gezinszorg wordt onder andere verwezen naar de gebruikersbijdrage, zichtbaarheid of voldoende personeel. De huidige Vlaamse bijdrage voor gezinszorg is, zoals gezegd, inkomensgerelateerd en houdt rekening met de gezinssamenstelling. Een dienst voor gezinszorg kan bijkomend bepaalde uitzonderlijke en farmaceutische kosten die het gezinsbudget erg belasten, in mindering brengen van de inkomsten. Kortingen op de gebruikersbijdrage zijn mogelijk bij een hoge graad van zorgbehoefte, hoge intensiteit en duur van de zorg en ondersteuning. In functie van de globale sociale en financiële situatie van het gezin kan het begeleidend personeelslid ook gemotiveerd afwijken van de berekende bijdrage volgens de bijdrageschaal. Deze voorwaarden zijn ook van toepassing voor een Nederlandstalige Brusselaar.

Zwaar zorgbehoevende Brusselaars die zijn aangesloten bij de Vlaamse zorgverzekering hebben recht op een tegemoetkoming van 130 euro per maand, die ook kan worden gebruikt voor de gebruikersbijdrage gezinszorg. Een dergelijk systeem bestaat nog niet bij de andere overheden. Ook andere tegemoetkomingen binnen de Vlaamse sociale bescherming kunnen hiervoor ingezet worden.

Het Brussels Overleg Thuiszorg (BOT) is erkend en gesubsidieerd als samenwerkingsinitiatief eerste lijn en heeft in dezen ook een opdracht om actief het thuiszorgaanbod bekend te maken. De diensten voor gezinszorg zijn hierbinnen gevat. Concreet zijn onder andere volgende initiatieven genomen. Het BOT staat in voor de jaarlijkse check-up en aanpassing van de thuiszorgrubriek in het Brussels zakboekje, dat gedrukt en online beschikbaar is. Het aanbod is eveneens via de samenwerking met het Huis voor Gezondheid in de Zorgzoeker beschikbaar als digitaal platform.

Het BOT zorgt dan ook steeds voor toeleiding naar beide informatiekanaalen via alle beschikbare aanknopingspunten in zijn werking en vult aan waar nodig. Het BOT werkt als informatiepunt en verwijzer voor zowel burger als hulpverlener. Het zorgknooppuntoverleg van BOT, tweemaandelijks in acht Brusselse zones, biedt de lokale hulpverleners de mogelijkheid om het plaatselijk thuiszorgaanbod dieper en themagericht te leren kennen en om effectief tot uitwisseling en concrete samenwerking te komen. Het BOT organiseert eveneens specifieke projecten die

het aanbod ter zake kenbaar moeten maken bij burger en hulpverlener, zoals rond vroegtijdige zorgplanning.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid bereidt momenteel samen met het Brusselse Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg en verschillende Brusselse voorzieningen een campagne voor om de Vlaamse sociale bescherming in Brussel meer bekendheid te geven. Deze campagne zal plaatsvinden in het najaar van 2017.

Sinds de splitsing van de provincie Brabant in 1995 verleent de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) een subsidie aan de erkende Vlaamse diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg die in het Brusselse actief zijn. 80.000 euro per jaar wordt proportioneel onder de diensten verdeeld pro rata het aantal gepresteerde uren gezinszorg in Brussel. Deze aanvullende subsidie maakt het voor de diensten voor gezinszorg mogelijk om hun diensten toegankelijker aan te bieden. Tevens is er een budget van 7500 euro voor de diensten voor gezinszorg om hun naamsbekendheid en de bekendheid van het aanbod te vergroten. Deze bekendmakingsinitiatieven worden in overleg met de VGC gezamenlijk georganiseerd door alle diensten voor gezinszorg die voor dat jaar een subsidieaanvraag indienen.

Ons Actieplan 3.0 'Werk maken van werk in de zorg- en welzijnssector', gericht op de tewerkstelling in de zorg- en welzijnssector, wordt in Brussel ondersteund door het Brussels Overleg Promotie Zorgberoepen, waar het Huis voor Gezondheid een voortrekkersrol in neemt. Ook het verzorgend beroep krijgt hier de nodige aandacht.

Het ESF-project EVA vzw 'innovatief wijkzorgmodel op maat van een kwetsbare buurt', dat door de VGC gefinancierd wordt en in afronding ook mee door Vlaanderen wordt ondersteund, zet in op het cultuursensitieve karakter van de diensten voor gezinszorg. Naast het opleiden van cultuursensitieve zorgambassadeurs worden ook medewerkers gevormd. Door het aanbod beter af te stemmen op de zorgnoden van de maatschappelijk kwetsbare en cultureel diverse personen met een zorgnood, wordt het groeipotentieel van de diensten voor gezinszorg zowel naar medewerkers als cliënten ondersteund.

Ten slotte voorziet de VGC eveneens in 130.000 euro per jaar aanvullende middelen voor de opleiding en begeleiding van de DSP-projecten binnen de diensten thuis- en gezinszorg.

Zoals in ons nieuw werkingskader voor de diensten gezinszorg is opgenomen, willen we de toegankelijkheid en beschikbaarheid van gezinszorg in Brussel waarborgen. Dit zal in overleg met de Brusselse actoren gebeuren. Gezinszorg maakt dan ook onderdeel uit van de permanente 'stuurgroep woonzorg Brussel' aangaande de specifieke situatie van het Nederlandstalige zorgaanbod in Brussel. Deze stuurgroep wordt voorgezeten door het kabinet van minister Gatz. In deze stuurgroep zetelen naast de betrokken Vlaamse en Brusselse kabinetten en administraties ook het Brusselse Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg, het Brussels Overleg Thuiszorg, het Huis voor Gezondheid, het Brussels ouderenplatform en wetenschappelijke experts. De specifieke problematiek van de gebruikersbijdrage gezinszorg is op de volgende vergadering van deze stuurgroep geagendeerd.

Aangezien het nog zeer onduidelijk is welk beleid Iriscare zal voeren, kunnen we momenteel de impact van de invoer van Iriscare op deze problematiek nog moeilijk inschatten.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik dank u voor de situatieschets, minister, en de opsomming van alle initiatieven die plaatsgevonden hebben of nog steeds plaatsvinden.

U weet, minister, dat voor mijn fractie – en ik denk voor alle Vlaamse fracties – heel belangrijk is dat dat Nederlandstalig zorgaanbod ook in onze hoofdstad gegarandeerd wordt. Ik kijk mee uit naar het vervolg van het verhaal.

U sprak van een overleg, maar we zijn ook aan die Vlaamse sociale bescherming aan het timmeren waarbij – zoals u zei – er een uitdrukkelijk aanbod wordt gedaan aan de Nederlandstalige Vlaamse Brusselaar of de Brusselse Vlamingen, dat laat ik in het midden.

Ik hoop dat dan inderdaad een gebundelde, integrale aanpak wordt beoogd. Nu is het nog altijd vaak het geval dat onze Nederlandstalige Brusselaars die intekenen op die Vlaamse sociale bescherming, te elfder ure wegens een gebrekkig aanbod toch bijna verplicht zijn om over te schakelen naar het aanbod van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) of de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). Dat is vooral zo in de moeilijke uren, 's avonds laat of in de weekends.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik zal even het woord geven aan de kabinetschef, die van Brussel is en die de ondoorgrondelijke Brusselse wereld bevat.

Margot Cloet, kabinetschef minister Jo Vandeurzen: Ik denk dat we daar zeker naar moeten kijken, maar ook naar andere overheden, bijvoorbeeld de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) om eventueel aanvullend te financieren. We zien immers ook wel dat de diensten voor gezinszorg in Brussel anders niet geneigd zijn om er te blijven. Ze wijzen erop dat ze een zekere schaalgrootte moeten hebben om te kunnen werken. Het lijkt me dus belangrijk om afspraken te maken met de GGC, met de Franse Gemeenschap en met de VGC.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Absoluut. Ik denk dat u daar een punt hebt. We moeten dat inderdaad ruim zien. Het is onze hoofdstad. Je hebt natuurlijk de nabijheid van Vlaams-Brabant, waar de Vlaamse diensten voor gezinszorg een heel consistent aanbod hebben. De realiteit is dat zowel de diensten voor gezinszorg als bijvoorbeeld ook de diensten voor thuisverpleging geen grenzen kennen. Dat is telkens provincieoverschrijdend. Er zijn ook bijvoorbeeld diensten van Oost-Vlaanderen die een deel van Vlaams-Brabant bestrijken, en hetzelfde geldt dus voor onze hoofdstad. Die kunnen perfect worden geïrrigeerd vanuit Vlaams-Brabant. Ik denk dus dat we dat kader toch iets meer moeten verruimen, want anders wordt het inderdaad moeilijk. Omgekeerd is het zo dat de Franse Gemeenschap er heel weinig moeite mee heeft om zowel Waals-Brabant als Brussel te bestrijken. Ik heb dat eigenlijk aan den lijve ondervonden. Die wagentjes rijden net zo gemakkelijk vanuit Tubize Brussel binnen als Brussel buiten. Ik denk dus dat we niet naïef mogen zijn ter zake en dat we naar een consistent Vlaams aanbod moeten gaan dat onze hoofdstad kan bedienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de optimalisering van de kraamzorg – 2098 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, we hebben hierover ook al eerder vragen gesteld in deze commissie, en ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat kraamzorg een

grote meerwaarde kan zijn voor gezinnen met een pasgeboren baby. Dat het alleen belangrijk zou zijn voor moeder en kind, is een misverstand van vroeger: het is ook belangrijk voor alle andere gezinsleden. Die kraamhulpverleners staan niet enkel in voor huishoudelijke taken, maar vangen ook andere kinderen op, begeleiden de ouders of staan de ouders bij in de verzorging van hun baby. Ze zijn ook flexibel, en als de zaken niet lopen zoals gewenst, kunnen ze ook doorverwijzen. Kraamverzorgenden hebben een heel belangrijke signaalfunctie en werken heel goed samen met huisartsen en vroedvrouwen, en zeker ook met Kind en Gezin. Dat vind ik heel belangrijk voor het verzekeren van de continuïteit in de zorg.

Qua evolutie van het gebruik van kraamzorg blijkt dat het aantal uren flink stijgt, net als het aantal gezinnen die ervan gebruikmaken. Uit de cijfers is gebleken dat het aandeel van kraamzorg binnen de diensten voor gezinszorg, dat wel nog altijd een heel klein aandeel is, ook jaar na jaar toeneemt. Het is ons vermoeden dat die tendens zich zeker zal doorzetten, omdat nu ook de ligdagduur zal worden ingekort, maar los daarvan thuisbevallingen en poliklinische bevallingen ook in populariteit toenemen. Ook is de opvang door grootouders niet meer zo evident. Dat is hier in de commissie vandaag nog aan de orde geweest. Mensen gaan dus echt op zoek naar een heel goede, kwaliteitsvolle omkadering en komen dan uit bij die kraamzorg.

Minister, u hebt eerder ook al aangegeven erover te willen nadenken hoe we die kraamzorg nog beter kunnen organiseren in de toekomst. In overleg met de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg wilt u het zorgtraject voor de specifieke doelgroep van kraamzorg onderzoeken en nagaan waar er nog optimalisatie mogelijk is. Dat gaf u aan in uw antwoord op een recente schriftelijke vraag die ik eerder indiende. Die ging overigens over die federale proefprojecten 'bevallen met verkort ziekenhuisverblijf' en de Vlaamse betrokkenheid daarbij. Ook is er vanuit onze commissie natuurlijk het voorstel van resolutie betreffende het organiseren van de postnatale zorg in Vlaanderen.

Minister, merkt u inderdaad al dat die inkorting van het ziekenhuisverblijf bij een bevalling echt al merkbaar is in de aanvragen voor kraamzorg vandaag bij de diensten voor gezinszorg? Hebt u reeds kunnen samenzitten met de diensten voor gezinszorg over het zorgtraject kraamzorg? Zo ja, welke resultaten, voornemens of engagementen zijn daaruit voortgekomen? Op welke manier kunt u het kraamzorgaanbod optimaliseren? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van een zorgpad kraamzorg?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Geachte leden, de cijfers voor 2016 zijn nog niet helemaal definitief, maar op basis van de voorlopige cijfers zien we dat de stijging van het aantal uren kraamzorg zich ook in 2016 voortzet, met een stijging van 9,26 procent ten opzichte van 2015 tot 409.418 uren in 2016. Het aandeel kraamzorg binnen het totale aantal uren gezinszorg steeg van 2,31 procent in 2015 naar 2,57 procent in 2016. Het aantal gezinnen die kraamzorg ontvingen in 2016, steeg sterk ten opzichte van 2015, een toename met 19,07 procent tot 13.571 gezinnen in 2016. Het gemiddeld aantal uren kraamzorg per gezin daalde, van 32,88 uur naar 30,17 uur in 2016.

Sinds dit jaar is er terug in een groeipad voorzien voor de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Dat resulteert in 2017 in een geraamde groei van 280.000 uren gezinszorg die binnen het voorziene budget kunnen worden gerealiseerd. Dan houd ik geen rekening met de omschakeling van een persoonlijke-assistentiebudget (PAB), maar dat is een technische kwestie. Het groeipad van dit jaar en het voorziene groeipad voor de volgende jaren moet toelaten om ook de stijgende vraag te kunnen ondervangen. We ervaren dat de inkorting van de

verblijfsduur van jonge moeders en hun pasgeborenen in het ziekenhuis leidt tot een grotere vraag naar gezinszorg. Een verder overleg tussen de federale overheid en de deelstaten over de budgettaire impact van de genomen maatregel van verkort kraamverblijf is dan ook wenselijk.

De recent uitgevoerde thematische inspectieronde inzake kraamzorg werd besproken met de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. De inspectieronde leert dat we kraamzorg in eerste instantie nog nauwgezetter moeten definiëren, zodat iedereen hetzelfde verstaat onder het aanbod van kraamzorg door de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. De berekening van de bijdrage voor kraamzorg vraagt de nodige evaluatie. De deskundigheid van de huidige kraamzorgequipes is een sterk punt. Afspraken over de expertise waarover kraamverzorgenden moeten beschikken, kunnen de huidige deskundigheid verder bestendigen. Het administratieve luik inzake het sociaal onderzoek, het vaststellen van de behoeften van de gebruiker van kraamzorg en het doorsturen van gegevens naar Vesta, het systeem van elektronische gegevensuitwisseling tussen de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en Zorg en Gezondheid, kan ook nog worden geoptimaliseerd.

Naast de rol van de diensten voor gezinszorg in het geïntegreerd zorgtraject, waardoor de toegankelijkheid van het aanbod wordt gefaciliteerd, kunnen de diensten voor gezinszorg een belangrijke rol spelen in de Huizen van het Kind. In het traject met betrekking tot de verdere uitbouw van de Huizen van het Kind als brede en laagdrempelige basisvoorzieningen wordt hieromtrent nog verder afgestemd met de diensten voor gezinszorg.

Kind en Gezin is reeds in dialoog met de diensten voor gezinszorg met betrekking tot diverse thema's. Ten eerste worden de evoluties en de daaruit volgende impact van het verkort verblijf in de kraamkliniek verder opgevolgd en wordt bekeken hoe er in complementariteit kan worden ingespeeld op de gewijzigde ondersteuningsbehoeften in het korte post partum. Ten tweede worden de diensten voor gezinszorg als belangrijke partner betrokken in de verdere opmaak van een voorstel van geïntegreerd zorgtraject. Ik verwees al eerder naar dat zorgtraject in mijn antwoord op vraag om uitleg 1299 over het stijgende aantal vrouwen in de materniteiten met een sociale problematiek. Het betreft hier de concretisering van het voorstel uit de conferentie 'De toekomst is Jong'. Tijdens de conferentie werd voorgesteld om het traject dat ouders, aanstaande ouders en kinderen doorlopen, te structureren in een begeleidend zorgtraject. Dat zorgtraject moet de te verwachten acties ook op een digitale manier beschrijven, zodat voor iedereen duidelijk is wat door wie en wanneer wordt uitgevoerd. De basis van dat zorgtraject wordt gelegd door wat we nu kennen als de pre- en perinatale richtlijnen van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE), de trajecten die nu vorm krijgen in het kader van het verkort verblijf in de kraamkliniek en de consultschema's zoals ze worden gebruikt door Kind en Gezin en de CLB's.

De scope van het zorgtraject is echter verbreed naar meerdere levensdomeinen waarin uiteraard ook de diensten voor gezinszorg een rol spelen. In samenwerking met de federale overheid wordt begin juni 2017 een werkgroep opgestart, waarin ook de diensten voor gezinszorg zullen worden uitgenodigd, om dit zorgtraject verder te operationaliseren en brede gedragenheid te creëren.

Er is een belangrijke randvoorwaarde voor het voorgaande: de diensten voor gezinszorg zijn betrokken bij het traject rond gegevensdeling in de pre- en perinatale periode, dat opgestart is door Kind en Gezin in samenwerking met de relevante stakeholders. Op dit moment is de inhoudelijke set, dus wat op welk moment uitgewisseld zou moeten worden door wie, zo goed als afgerond en wordt de techniciteit van de uitwisseling met Vitalink en de relevante actoren, waaronder gezinszorg, uitgewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik vind daarin een bevestiging van een aantal tendensen die reeds ingezet waren. Het is heel belangrijk dat u het groeipad benadrukt, aangezien we echt wel merken dat die grotere vraag zich voordoet. Ik begrijp dat er een aantal zaken voorliggen voor evaluatie, maar dat de diensten voor gezinszorg en andere, daarbij heel nauw betrokken zullen worden. Mij lijkt het heel goed om dat samen met de sectoren te doen.

Minister, u hebt ook de stijging gegeven in aantal uren en in aantal gezinnen. Het gemiddeld aantal uren daalt. Dat kan ook pleiten voor de meerwaarde van dergelijke hulpverlening. Ik denk dat het soms ook goed is dat mensen een beroep doen op een bepaalde dienstverlening, maar dat je dan ook snel vaststelt dat het oké is, dat het niet per definitie iets is dat er moet zijn. Kraamzorg kan een heel grote meerwaarde zijn, maar inderdaad, op een bepaald moment is het voldoende geweest. Ik vond dat interessante cijfers. Ik volg het graag verder op en ik dank u voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.